

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | BR. 11/394 | GODINA XXXVII | CIJENA 10 KN

STUDENI 2018.

**25 GODINA PAZINSKOGA
KOLEGIJA**

Poštovani čitatelji,

kad budete listali najnoviji broj Ladonje, bit će kraj mjeseca studenoga. To je vrijeme samo naizgled mirno, bez posebnih aktivnosti. Dapače, upravo se u ovom vremenu susrećemo s važnim događajima, posebno za našu mjesnu Crkvu. Zadnje subote u studenom već tradicionalno slavimo đakonsko ređenje u pulskoj katedrali. Nadam se da smo kao vjernici svjesni ovoga dara za našu Crkvu. Stoga smo pokušali barem donekle predstaviti kandidate za red đakonata, a nadamo se da će u sljedećim brojevima našega lista biti prilike da ih i bolje predstavimo. To bi svakako kod svakoga od nas trebalo pobuditi osjećaj zahvalnosti i poštovanja. Zahvalnosti prema Bogu koji i danas poziva mlade ljudе u svoj vinograd kada izgleda da taj vinograd mnogima nije privlačan ni prihvatljiv. Vjerujem da osjećamo i poštovanje prema ovim mладим ljudima koji su se hrabro odazvali svećeničkom pozivu upravo

u današnjem vremenu kada nema puno onih koji razumiju njihovu odluku. Mi ćemo ih svakako pratiti svojim molitvama, ali samim time nismo sve učinili. Bilo bi dobro i korisno da svatko od nas tim povodom razmisli o tome. Kako ću ja bolje i odgovornije živjeti svoju vjeru? I mene je Bog pozvao u svoj vinograd i meni je Bog puno toga povjerio i mi smo se Bogu odazvali ili kao svećenici ili posvećene osobe ili kao vjernici laici i spremno zakoračili u Gospodnji vinograd. Jesmo li se već umorili od toga poslanja? Možda smo i posustali u tom žaru u izgradnji Božjega kraljevstva ovđe na Zemlji. Svatko od nas ima svoju zadaću, ulogu koju ne može izvršiti netko drugi umjesto nas. Da bismo o svemu tome malo dublje promislili, Bog nam i ove godine daruje vrijeme došašća koje ovih dana započinje. Vjerujem da i vi, poštovani čitatelji, imate dojam da nam to posvećeno vrijeme dolazi upravo sada kada je najpotrebni. Vrijeme došašća usmjeruje našu pažnju i na nas same. U nama se mora dogoditi prava priprava i ozračje u kojem ćemo dostojno dočekati i proživjeti Isusovo rođenje, ali i biti spremni za susret s Bogom u koga vjerujemo. I Zornice, koje se slave u mnogim našim župama, mogu doprinijeti našem stavu i svijesti da ne želimo prespavati ovaj naš život. Da se ne želimo uspavati u neodgovornu i površnu životu, već da želimo dostojno proživljavati svaki trenutak svoga života. Ovaj je naš život predragocjen i prevrijedan da bismo ga trošili na svade i sukobe s onima s kojima živimo ili da dopuštamo da našim životom upravljaju oholost, mržnja ili zavist. Vrijeme došašća stoga proživljavamo sa zahvalnošću i valja iskoristiti tu izvanrednu prigodu da dostojno dočekamo i proslavimo blagdan Isusova rođenja. Ovaj broj Ladonje želi još jednoj obiljetnici posvetiti dužnu i zasluženu pažnju. Kako svjedoči i

naslovna stranica našega lista, Pazinski kolegij-klasična gimnazija ove godine obilježava dvadeset pet godina postojanja. To je lijepa prigoda da izrazimo zahvalnost za osnivanje prve katoličke škole u našoj domovini Hrvatskoj. To će biti i prigoda u kojoj ćemo se sjetiti mnogih koji su uložili i svoj trud i svoje znanje i svoje sposobnosti da bi Pazinski kolegij mogao početi s radom i ispunjati svoje poslanje radi čega je osnovan. Poglavitno tu valja spomenuti nezamjenjivu ulogu mons. Antuna Heka, prvoga ravnatelja Pazinskog kolegija. Vjerujem da su na tome zahvalne generacije učenika koje su upravo u Kolegiju stjecale svoje srednjoškolsko obrazovanje i tako primale potrebno znanje i odgoj da bi mogli nastaviti studij i budući život. To je i prigoda za izražavanje zahvalnosti i profesorima, odgojiteljima i ostalom osoblju koji su u Pazinski kolegij ulagali i danas ulažu svoje znanje i sposobnosti kako bi doprinijeli poslanju katoličke škole i doma onako kako su to osmisli i njegovi osnivači. Hvala svima koji su tijekom dvadeset pet godina Kolegija nastojali biti primjer kršćanskoga života mladima koji su im bili povjereni. I danas znamo da je uloga Pazinskog kolegija vrlo važna te vjerujemo i nadamo se da će i sadašnje generacije učenika, profesora i odgojitelja nastojati živjeti tu misiju i poslanje koji su zacrtani prije dvadeset pet godina.

A i na nama je da uime cijelog Uredništva Ladonje od srca čestitamo ravnatelju, profesorima, odgojiteljima, svim djelatnicima, učenicima i roditeljima dvadeset petu obljetnicu postojanja Pazinskog kolegija. Neka ih u budućem radu prate naše molitve i Božji blagoslov, a svima vama, poštovani čitatelji, neka bude radosno i uspešno vrijeme došašća koje započinjemo!

Papa Franjo primio je u subotu 17. studenoga u Vatikanu oko 400 članova Apostolskoga pokreta slijepih, istaknuvši da je „oružje ljubavi“ jedini odgovor isključivanju slijepih iz društva.

VATIKAN Ta ljubav pak ne smije biti sladunjava i hinjena već konkretna i ispunjena poštovanjem, upozorio je Sveti Otac, prenosi Vatican News. Pohvalio je zauzimanje te organizacije za solidarnost i razumijevanje sa slabovidnim osobama, osobito sa slijepima i slabovidnima u siromašnim zemljama Juga. Opredjeljenje za siromašne Crkva mora živjeti na različite načine, poručio je Papa. Apostolski pokret slijepih osnovala je Maria Motta, Argentinka talijanskoga podrijetla, koja se po povratku u domovinu posvetila unaprjeđivanju suživota onih koji vide i slabovidnih, kako u Crkvi tako i izvan nje. Pokret ovih dana slavi 50. obljetnicu javnoga djelovanja u Italiji ali i međunarodnoga. Njegovi se članovi zauzimaju u zdravstvenim programima, formiranju obrazovnih programa i socijalnoj integraciji.(IKA)

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulskog biskupije

Glavni urednik:

Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika:

Željko Mrak

Uredništvo:

Blaž Bođnjaković, Vilim Grbac,
Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko
Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-342
ladonja@biskupija-porecko-pulsa.hr
ladonja@josipturcinovic.com

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema:

David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

IBAN

HR7023800061147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica:

Pazinski kolegij

Nesretni pismoznanac i sretna udovica

Evangelje po Marku 32. nedjelje kroz godinu profilira nam u svom tekstu dva lika: lik pismoznanca i lik siromašne udovice. Pismoznanac i udovica predstavljaju dva tipična životna stava: jedan je nezadovoljan i nesretnan čovjek, a druga ispunjena i sretna osoba. Pismoznanac je opisan kao čovjek kojeg ne valja oponašati jer njegov način života ničemu ne služi. Opisan je u svojoj vanjštini – on voli pozdrave na trgovima, prva mjesta u sinagogama jer pati od društvenoga priznanja, a kvalitetu života mjeri onim što će drugi vidjeti, reći i napraviti njemu u čast. Svakom je čovjeku potrebno priznanje, poštovanje – pogotovo mlađom čovjeku, jer bez priznanja i poštovanja nema ni skladnoga razvoja osobnosti. Međutim, kad se čovjekov život svede na to da u svakoj situaciji traži da mu se iskazuje čast – otkrivamo da u takvoj osobi postoji neutaživa praznina, nastala serijom pogrešnih životnih odabira – u kojima nije bilo potrage za istinskom vrijednošću, nego samo za onim što u ljudskim očima izgleda primamljivo, vrijedno. Svjetovne su vrijednosti suprotnost istinskim, evanđeoskim: ni siromaštvo, ni poniznost, ni blagost – nisu put društvenoga uspjeha. Naprotiv, napreduje se putem bogatstva, moći, prepotentnosti i nasilja. Kad se te neevanđeoske vrijednosti utjelove u vjerskom okruženju, naila-

zimo na doista poraznu sliku životnoga stila, koju nazivamo duhovnom bijedom. Takav je život opisanoga pismoznanca. Jedina je istina za takvu osobu on sam, a time je i njegov krajnji domet ograničen na egocentrizam. Otuda i nepresušna tuga i nezadovoljstvo. Zato Isus upozorava svoje učenike da ne budu takvi. Nasuprot duhovnoj bijedi imamo duhovnu raskoš, duhovno bogatstvo, koje je prikazano u tekstu o siromašnoj udovici. Zbog svoje je jezgrovitosti siromašna udovica iz Markova evanđelja postala simbol potpune predaje Bogu. Žena, čije je tužno materijalno i emocionalno stanje podcrtano statusom udovice, a one su u Isusovo vrijeme često živjele u teškim materijalnim uvjetima, kad dolazi u Hram, u hramsku riznicu ubacuje dva novčića. Udovica, koja je pritom i siromašna, predstavlja krajnost. Ali i njen je odgovor Bogu krajnji, radikalnan. Mi si teško možemo predložiti koliko su njoj ta dva novčića značila. Marko nam pojasnjava da se radi o dvije lepte ili jednom kvadrantu: navodi obje valute jer želi da njegov tekst bude razumljiv i Rimljanim i Židovima. Tako nam otkriva da siromašna udovica ubacuje ekvivalent najmanjega rimskog novčića. Da danas piše svoje evanđelje, vjerojatno bi za hrvatske čitatelje dodao i ove riječi – to je manje od jedne kune, možda 50-ak lipa. I dok su

učenici možda mislili kako je ona ubacila malo, nasuprot bogatašima koji su ubacili puno, Isus pohvaljuje njen čin kako bi učenicima pokazao primjer koji valja slijediti. Isus koristi veličanstvene riječi: ona je ubacila u hramsku riznicu „svoj život“. Hramска riznica simbolizira odnos prema Bogu, prema Božjim stvarima. A odnos je udovice prema Bogu, tumači Isus, potpun, sveobuhvatan. To se vidi iz geste što je ubacila dva novčića, a mogla je ubaciti samo jedan. U svom siromaštvu ona pred Boga stavlja sve što ima. Siromaštvo je nije odvojilo od Boga, nije se ljutila na njega, smatrala ga nepravednim i okrutnim, uspoređujući svoje stanje s drugima. Naprotiv, u krajnosti svoje životne situacije, ona i dalje gleda u Boga, i zato što mu daruje sve što ima, shvaćamo da je to osoba puna zahvalnosti. Za razliku od pismoznanca, koji sam voli biti u središtu pozornosti, udovica u središte svega stavlja Boga. Pismoznanac ostaje nesretnan jer sebi ne može pružiti nadu, a ljudske pohvale ne mogu ispuniti njegovu prazninu. Ona naprotiv, okrećući se Bogu, prazni sebe, u ljubavi prema drugome, ili Drugome. Slika nas siromašne, ali sretne i zahvalne udovice poučava: sve dok se u krajnjoj životnoj situaciji u potpunosti ne preda Bogu, bez rezervi i kalkulacija, čovjek ne može doseći mir, sreću i zadovoljstvo.

Kardinal Bozanić: Iz Stepinčeva svjedočanstva ponovno otkriti važnost savjesti kao mjesta osluškivanja istine i dobra

RIM Posljednjega dana svoga po-hoda apostolskim pravgovima, „Ad limina apostolorum“, u subotu 17. studenoga, članovi Hrvatske biskupske konferencije okupili su se na misi koju je u bazilici Svetе Marije Velike u Rimu pred-vodio zagrebački nadbiskup i metropolit kardinal Josip Bozanić. Kardinal Bozanić srdačno je pozdravio sudionike misnoga slavlja kojim hrvatski biskupi završavaju svoj pohod Ad limina apostolorum. Pozdravio je okupljenu braću u episkopatu, svećenike, đakone i bogoslove, redovnike i redovnike predsjednika Hrvatskoga sabora Gordana Jandrokovića, članove Diplomatskog zbora, kao i predstavnike svijeta kulture i znanosti. U Crkvi je stalno prisutan vid Petrov i Marijin. Počeli smo misom na grobu sv. Petra, a sada u ovoj najstarijoj marijanskoj bazilici i crkvi svijeta želimo zahvaliti za milosti i Mariji se preporučiti u dalnjem životu. Molimo Gospodina da nam bude milostiv, kazao je kardinal. U propovijedi je istaknuo povezanost hrvatskih vjernika s tom znamenitom rimskom bazilikom u koju su došli „zahvaliti Gospodinu, obnoviti svoju predanost i pouzdanje u njega. Zagovoru Blažene Djevice Marije ovdje posebno preporučujemo svoju biskupsku službu, našu Crkvu i hrvatsku domovinu“. Napomenuo je kako je u središtu toga slavlja otajstvo Crkve promatrano u Presvetoj Bogorodici Mariji koja je slika i Majka Crkve. Blizina Boga, koji je pratio izabrani narod na njegovu putu i sada u Novom savezu zauvijek boravi s nama, omogućena je Marijinim slobodnim pristankom, koji je početak novih nebesa i nove zemlje. „Tako ova bazilika, upućujući nas prvenstveno na Spasiteljevo rođenje, obuhvaća sveukupnost odnosa između Boga i čovjeka, u novosti Križa i Kristova uskrsnuća“, istaknuo je kardinal. Osvrnuvši se na čitanja istaknuo je obilježja Crkve koja se može nazvati „marijanskim“ – što podrazumijeva djelovanje Duha Svetoga, snagu ljubavi, radosnu nadu i novost života. Arkandeo Gabrijel, govoreći Mariji o prijestolju Davidovu, naznačuje Kristovu povezanost s moći. No, ta moć ima dva prikaza prijestolja: jedno su jaslice, a drugo je križ, upozorilo je kardinal Bozanić, dodajući da nam Bog predaje moć opravtanja i ljubavi. Andeo pozdravlja Mariju poklikom: Raduj se! To je radost nade i pouzdanja – radost Crkve kada nastavlja razumijevati povijesne događaje i vrednuje ih mjerom vjere u Božju providnost. U našoj nutritini može pobijediti radost Božjega plana, vidljiva u

brojnim primjerima na putu Crkve tijekom povijesti, poručio je kardinal.

Mladi Alojzije Stepinac u Rimu

Između brojnih poveznica koje su u povijesti spajale hrvatske vjernike i baziliku Sv. Marije Velike, kardinal je spomenuo da ona čuva spomen prvih dana studija u Rimu mladoga Alojzija Stepinca i slavlja njegove Mlade mise „na Isusovim jaslicama“. Stepinčeve riječi o tome prenosi župnik Josip Vraneković u svom Dnevniku o Stepinčevu životu u Krašiću. Povezanost između jaslica i križa vidljiva je i u Stepinčevu svećeničkoj službi, nastavio je kardinal, istaknuvši: „Mi, hrvatski biskupi, u svome biskupskom zajedništvu, ponijeli smo ovamo i blaženoga Alojzija Stepinca. Osjećajući njegovu prisutnost, s njime molimo Gospodina da po zagovoru Blažene Djevice Marije čuva Crkvu Božju i posebno naš narod.“ Molimo za naše vjerničke zajednice, za svećenike, redovnike i redovnice, za obitelji, za djecu i mlađe, za svećenička i redovnička zvanja, za roditelje, djedove i bake, za bolesne, za umiruće i preminule. Molimo za one koji žive u duhovnoj i materijalnoj bijedi, za ljudе koji traže Boga, za sve koji su izloženi kušnji da moraju napustiti domovinu te kušnji gubljenja nade. Molimo za sve autoritete društva i hrvatske države, kako bi iz svjedočanstva blaženoga Alojzija Stepinca mogli ponovno otkriti važnost savjesti kao mjesta osluškivanja istine i dobra, mjesta odgovornosti pred Bogom, braćom i sestrama njima povjerenima u društvenom i civilnom životu, pozvao je kardinal. Kao drugu poveznicu s hrvatskim narodom kardinal je istaknuo da ta bazilika čuva tragove svete braće Ćirila i Metoda, kojih se danas posebno spominju otkrivajući spomen-ploču, kao svjedočanstvo njihova posjeta papi Hadrijanu II. prije 1150 godina, kada su na oltar te bazilike položili liturgijske knjige pisane glagoljicom. Istaknuo je da liturgijske knjige na glagoljici, na staroslavenskom jeziku, kojima su se služile neke hrvatske biskupije, svjedoče našu snažnu povezanost s Crkvom Rima, s Petrovim nasljednikom i s rimskim obredom. Upozorio je da tu nije riječ o nekom posebnom obredu na hrvatskom području, nego suprotno onome što neki tvrde, o rimskoj liturgiji, odnosno rimskom obredu na staroslavenskom jeziku. Tijekom svoga prvog pohoda Hrvatskoj 1994. godine, sveti papa Ivan Pavao II., spominjući se u Zagrebu Svetе Braće, slavenskih apostola, rekao je: „Njihovo je djelo ostavilo duboke tragove u liturgiji i jeziku nekih krajeva Hrvatske, u kojima se do pred nekoliko godina staroslavenskim

jezikom slavila rimska liturgija“ (Zagreb, 11. rujna 1994).

Liturgija rimskoga obreda

na narodnom jeziku

Glagolska baština je dragocjen pokazatelj činjenice da je u krilu Katoličke Crkve bila prisutna liturgija rimskoga obreda na narodnom jeziku. To je bilo od pomoći tijekom Drugoga vatikanskog koncila u odlukama razvijenima potom u liturgijskoj obnovi, koja je omogućila upotrebu narodnih jezika u rimskom obredu. Danas je to stvarnost u Crkvi, ali možemo reći da je za postizanje tog važnog koraka bila također značajna stoljetna hrvatska praksa. To nas i u sadašnjosti potiče, ne samo da vjerno gajimo liturgijsko slavlje nego i da promičemo jedinstvo vjere, konkretnost življenja, kao i odnos između vjere i kulture, istaknuo je kardinal Bozanić. Tijekom posjeta „ad limina apostolorum“ bili smo u kući pape Franje. Zahvaljujući za iskazanu nam ljubav, ohrabrenje i blizinu, možemo reći da smo živjeli plodne dane milosti i crkvenog zajedništva. Na srcu su nam posebno velika zauzetost i nakane Petrova nasljednika, pape Franje. S ovog mjesača ih preporučujemo našoj nebeskoj Majci, istaknuo je kardinal i zaključio: „Vraćajući se u svoje biskupije, predajmo Bogu naše predstojeće susrete kako bi bili ispunjeni Kristovom novošću, snagom Duha Svetoga, Očevom radošću i nadom Presvete Bogorodice Marije, znajući da nas blaženi Alojzije Stepinac ujedinjuje i moli za nas.“ Hrvatski biskupi izmolili su „Pod obranu se tvoju utječemo“ pred slikom Salus populi romani koja se čuva u bazilici Sv. Marije Velike. U misi su concelebrirali i svećenici Papinskoga hrvatskoga zavoda sv. Jeronima na čelu s rektorm don Božom Radošem. Nakon euharistijskog slavlja u krstionici bazilike predsjednik Hrvatskoga sabora Jandroković otkrio je ploču isklesanu na glagoljici te na hrvatskom i talijanskom jeziku na kojoj piše: „U ovoj papinskoj bazilici 868. godine papa Hadrijan II. odobrio je glagolske liturgijske knjige koje su sveti Ćiril i Metod sa svojim učenicima donijeli u Rim. U Rimu su za naše svećenike glagoljaše tiskani misali i brevijari na glagoljici sve do XX. stoljeća. Zahvalan hrvatski narod.“ Prigodne riječi uputili su i nadbiskup bazilike Sv. Marije Velike kardinal Stanislaw Rylko, veleposlanik RH pri Svetoj Stolici Neven Pelicarić, koji je i pročitao tekst ploče. Pokrovitelji postavljanja ploče su Hrvatski sabor i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. Na kraju pohoda Ad limina hrvatskih biskupa svima, osobito Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeronima, zahvalio je predsjednik HBK nadbiskup Želimir Puljić. (IKA)

HRVATSKA I MIGRACIJE

Od pamтивjeka čovjek je selio, migrirao iz jednoga kraja u drugi. Isto su činili pojedini narodi i skupine naroda. I biblijski je čovjek u suštini selilac. Abraham dobiva Božju zapovijed da iseli iz rodnoga kraja i ode drugdje kako bi ondje Jahve od njega stvorio izabrani narod. I sam izabrani narod seli, migrira i luta, nakon oslobođanja iz četiristogodišnjeg egipatskog ropstva, četrdeset godina kroz pustinju prema obećanoj zemlji. Isto čini nakon babilonskoga sužanstva. A što tek reći o masovnoj seobi naroda u 6. i 7. stoljeću. Koliki su ljudi, nakon otkrivanja Amerike, migrirali u tzv. novi svijet u potrazi za boljim životom. Nebrojeni ljudi isto to čine i danas. Kao da je migracija upisana u čovjekove gene otkad postoji na Zemlji, otkad je lutajući svjetskim pustarama lovom sebi pribavlja hranu pa sve do današnjih dana.

Migracije nekada i danas

Jedno je zajedničko svim migracijama: prostor gdje su takve mase ljudi doselile, uvijek je doživio radikalne promjene, na gotovo svim područjima. Amerika i Australija današnji su izgled i način života zadobile snagom masovnih imigracija. Ono, pak, čime se današnje migracije razlikuju od ondašnjih jest činjenica da su se prijašnje migracije uglavnom događale postupno, tijekom nekoliko stoljeća. Današnje se masovne migracije događaju u relativno kratku vremenu. Ondašnje je migracije bilo moguće donekle kontrolirati, postupno stvarati nekakvu integraciju ljudi u te nove prostore. Danas, uslijed masovnih migracija u kratku vremenu, to postaje nemoguće. Prije su novi prostori gdje su se neki novi ljudi doselili postupno, tijekom mnogo godina, mijenjali svoj izgled, stil života,

pa čak i neke vrijednosti. Bilo je dovoljno vremena za privikavanje na domorodce i novoprdošle dosejenike. Danas tako nešto nije moguće. O nekakvoj postupnoj integraciji ne može biti govora. Ona nije uspjela ni u Njemačkoj nakon više desetljeća i bezbrojnih pokušaja.

Protiv ksenofobije

Jedno je sigurno: svaki pokušaj zatvaranja granica Europe, zidovima ili bodljikavim žicama, ne samo što ne može biti uspješan nego je neljudski i nekršćanski. Takvi se pokušaji, u svakom slučaju, ne mogu pozivati na Bibliju. Sve su tri glavne monoteističke religije nikle iz migracije, izbjeglica, ljudi bez doma, stranaca. Slučaj Australije, koja dosejenike iz južnoazijskih prostora smješta na izolirani otok Nauru, gdje se i sada nalazi, između ostalih, više stotina djece bez odgovarajuće skrbi, naišao je na jasnu osudu koju je, u otvorenom pismu, potpisalo 5700 medicinskih djelatnika, kao što su neprihvataljivi i svakojaki ksenofobni stavovi i izjave pojedinaca i grupacija koji na strahu od migranata skupljaju političke bodove. Stoga je, na prvi pogled, tzv. „Marakeški sporazum o migracijama“ UN-a koji navodno ima namjeru biti „globalni sporazum za sigurnu, urednu i redovitu migraciju“ u neku ruku sam po sebi prihvatljiv, ako ostanemo samo na njegovu naslovu. Slično kao što je bila „prihvatljiva“ Istanbulska konvencija koja, tobože, snagom svoga naslova, želi spriječiti nasilje bilo kakve vrste.

Neodgovorena pitanja

Hrvatska je, naravno, spremna potpisati sve što joj se sugerira izvana, pa tako i ovaj zadnji sporazum. Bez rasprave, bez objašnjenja o čemu se radi, bez sagledavanja posljedica koje bi mogla imati

Hrvatska. Štoviše, opet se ponavlja ista „karma“: tko se god usudi postaviti neka pitanja u svezi s tim sporazumom, odmah postane „radikalni desničar“. A pitanje su brojna. Je li istina da se tim sporazumom briše razlikovanje između legalnih i ilegalnih migranata, između onih koji bježe pred ratom i nasiljem i onih koji u Europi žele samo bolji standard? Ako potpisnice Sporazuma postaju obvezatne primiti sve koji u njih ulaze i pružiti im sve što im je potrebno, kako će se to odraziti na standard hrvatskih građana? Što je s činjenicom da se među tim migrantima mogu naći i potencijalni teroristi? I, konačno, možda i glavno pitanje: kako će se te mase migranata odraziti na sveukupni život hrvatskih građana, na naš vrijednosni sustav, stil života, osjećaj sigurnosti? Zar to nisu opravdana pitanja? Zato podržavamo hrvatsku predsjednicu kada ta pitanja postavlja i s pravom je dovela u pitanje njegovo potpisivanje. A ministrica vanjskih poslova trebala bi znati da hrvatski građani nisu njoj ni bilo kome drugome na izborima dali slobodne ruke svašta potpisivati u njihovo ime, ako ih se prije barem informira o čemu se radi. Ili možda ministrica i dalje živi u jednoumlju i misli kako je dovoljno da to znaju ona i onaj tko ju je ministricom postavio? Hrvatska je teško izborila pravo da ima svoj identitet, samostalnost, stil života, da njeguje neke vrijednosti, da se ljudi u njoj osjećaju sigurni. Nitko nam ne bi smio narediti slijepo prihvaćanje masovnih migracija koje to mogu narušiti u godinu ili dvije. Ministrica jedne demokratske države trebala bi to znati i htjeti objasniti građanima, zar ne?

Svečanost umiranja

Na Svisvete naša katolička groblja postanu svetišta života. Sve vrvi od pojedinaca i grupa koje donose na grobove svojih milih svijeće i cvijeće. Grobovi su očišćeni, oprani, ulaćeni...uredeni i nakićeni. Divota i ponos, i nama pojedincima, a i cijelom narodu. Čujem da na grobljima drugih vjera nije tako. Dapače, smatraju naše ponašanje smiješnim i nepotrebnim, s komentarom: „Što to treba! Čovjek je mrtav, ne čuje, ne vidi. Čemu onda to?!“ (Toliko o njihovoj vjeri u život vječni!) Lijepo je tada šetati grobljem, diviti se i osjećati da smo nešto lijepo učinili... zajednički. To je naša vjera, naša kultura, estetski izljev naše vjerujuće narodne duše. Vjerljatno da ponegdje ima i pretjerivanja, kiča, nečeg neestetskog. Tada se zajednički i javno, ponosno molimo, slaveći mise na grobljima, blagoslivljajući cijelo groblje, a potom i pojedinačne grobove utažujući onu nutarnju žđ da svojim pokojnicima pružimo sve što je u našoj moći. A vjera nam daje veliku moć koja se hrani nadom da naše riječi, naše molitve i želje ne raznosi vjetar. Šećući tako, kad ugleđam neke grobove, onda se sjetim kako su neki sprovodi prave drame, neki su utjelovljenje neutješnosti i očaja, a neki prave svečanosti. Svečanostima svjedočim kad se pokopa netko tko je životom bio osvjedočeni vjernik, pa i u slučaju kad je umro vrlo mlad ili stradao... I nije da to netko sad umjetno rezira, pravi neki igrokaz. To se događa spontano, to je kao nastavak njegova života, produžuje se i na samu smrt, na sam taj pogreb, ono vjerničko, onaj optimizam, ona nada, ona vjera... ono zajedništvo koje ide i preko groba. Nije uvijek to tako, ali nekad je, što se kaže, opipljivo. Osjećaš tu puninu života, tu dozrelost, to ispunjenje, vr-

hunac... Nije se dogodila praznina, nije nešto ili netko nestao, nego se dogodilo ispunjenje, dovršenje nečega... jednog života... Kad se moli Krunica kod lijesa prije sprovoda, koje je to miropomazanje duša vjerujućih – ožalošćenih... Kad svećenik u sprovodu zapjeva: „U raj poveli te anđeli, na dolasku tvojem primili te mučenici i odveli te u sveti grad Jeruzalem!“ I onda kad se zapjeva „Kraljice neba“, zaista se otvara nebo u duši, rađa se radost radi ovoga brata – sestre koji ide u raj. Kakva divota! Takvi budu sprovodi gdje se od okupljenih spontano stvoriti jedna zajednica, gdje većina „diše“ istim duhom vjere i poštovanja pokojnika, gdje svatko zna svoju vjerničku ulogu i daje svoj doprinos u miru, znalački, bez nervoze. U sprovodima neokatekumena, to zajedništvo posebno dođe do izražaja: to bude eksplozija radosti u vjeri (ne hysterija!). Pjevanje psalama uz gitare, pjevanje Vjerovanja (ispovijest vjere pokojnika i ove zajednice koja ga ispraća). I onda shvaćaš što znači kad se kaže da se „preminuli rodio za nebo“. Slavi se duhovno rođendansko slavlje. Tako Crkva od početka, dan smrti mučenika i drugih svetaca, slavi kao njihov rođendan za nebo. Unatoč svoj duševnoj boli, zbog fizičke smrti drage osobe, odlaziš utješen i okrijepljen vjerom u vječni život. Bio sam u Rijeci na obilježavanju Dana hospicija u Hospiciju Blažene Marije Krucifikse Kozulić. Tamo sam čuo puno vrijednih i lijepih svjedočanstava ne samo katolika, čuo sam da se ljudi boje smrti zato što nemaju odgovarajuću palijativnu skrb. To će reći da se o teškim bolesnicima ne vodi odgovarajuća, dostatna stručna i humana briga. Cuo sam da postoje valjani i odgovarajući, dostupni lijekovi za postupno ublažavanje bolova do samoga

trenutka smrti. Dakle, nitko ne mora trpjjeti nesnosne bolove... Drugo, straši za puštenost bolesnika kad se prema njemu ponašaju kao da on više nije ljudsko biće već odbačena stvar. Čuo sam da bolesnici imaju svoje nježne potrebe, imaju npr. potrebu da im se urede nsokti, frizura, pa žele i laganu šminku, muškarci žele da ih se obrije, ošiša, da se netko sjeti njihova imendana, rođendana, da im se zapjeva omiljena pjesma... Da ih netko drži za ruku, da im kaže lijepo riječi.... U hospiciju im se sve to pruža i oni umiru kao kraljevi. Nije li to ono što je činila i sveta Majka Tereza? Kad je tome tako, tko bi želio umrijeti sam u nekoj hladnoj sobi, koliko medicinski bio zaštićen od svih bakterija i virusa i ne znam čega još? Tko bi htio da ga ubiju, tko bi htio eutanaziju? Te su želje samo izraz straha da čovjek ne umre odbačen, pa iz preventive sam sebe odbacuje, odnosno svoj život, odnosno one neželjene i nepoželjne sate i dane. Hospicij je rješenje za one koji nemaju kuće, obitelji, nekoga od obitelji i roda koji ih voli i želi se za njih odgovarajuće brinuti. Bolja je palijativna skrb u kući gdje se o bolesniku brinu ukućani uz pomoć ekipe palijativnoga tima. Sve je moguće kad se hoće, kad se dogovori i uskladi. I onda su posljednji čovjekovi dani puni dostojanstva, vrhunac smisla njegova života i prelazak u ljubavi s ovoga svijeta u bolji. Onda to nije užasna i mrgodna situacija, nego svečanost prelaska. Svečanost rađanja u novi život. To sam i još puno toga čuo. I jako sam ohrabren. Veselim se hospiciju koji naša biskupija, uz suradnike, namjerava otvoriti u Puli. Oh, da bude što prije!

VJERNICI LABINŠTINE U SOLINU

Pоловичом рујна, тоčније 15. и 16. рујна, Лабинština je sudjelovala na hodočašću u okviru trećeg Nacionalnog susreta obitelji u Solinu.

Ukazala se jedinstvena prilika da pri-sustujemo ovom prekrasnom događaju te da uživamo u jedinom istinskom bogatstvu koje kao nacija imamo i posjedujemo, a to je obitelj. Već tradicionalna ideja koja je krenula od Crkve i organizatora, vrlo je brzo došla i do hodočasnika koji su pokazali veliku volju i želju za odlaskom u Solin: doživjeti nove susrete, upoznati druge obitelji, razgovarati o problemima s kojima se svakodnevno susrećemo i, ono najbitnije, biti u Gospodinu i s Bogom. Autobus naših župljana i župljanki, od kojih većina Kerubini, uputio se na svojevrsnu duhovnu obnovu, kako su je mnogi nazvali pri povratku kući. Pratilo nas je predivno vrijeme, sunčano s laganim lahorom i baš onako kako i priliči ovakvom događaju na Gospinoj poljani u Solinu, koju je posjetio i sam, sada sveti Ivan Pavao II., bili smo na liturgiji i obredu svjetla uz svijeće te sutradan na svetoj misi koju je predvodio mons. Marin Barišić. Bili smo smješteni u Kaštel Gomilici gdje su nas prihvatali i ugostili tamošnji župljani te pokazali veliko gostoprимstvo, a samim time i Duh i Isusa na djelu. Vrlo se brzo nađe zajednička riječ i tema za druženje i razgovor. Na takav način i dva su dana, koliko smo boravili u srcu naše prekrasne Dalmacije, također prošla jako brzo. Ne smijemo dopustiti da obitelji nestanu, bila je poruka svim hodočascnicima i cijeloj Hrvatskoj naciji jer već nas je milijun manje, a tko zna što će se dogoditi tijekom sljedećih 50 ili 100 godina.

Demografija je poražavajuća, mladost i naša djeca odlaze, a država je prepustena ljudima i kojekakvim vođama koji ne razumiju i ne doživljavaju problematiku hrvatskoga naroda. Sve je spalo na već ionako izmorena i pogrbljena ramena obitelji i ako se nastavi ovako sustavno i politički „ubijati“ ta najbitnija stanica društva, ne piše nam se dobro.

Čemu sve bogatstvo za kojim „ludimo“ i težimo, sav BDP o kome svakodnevno slušamo u medijima, rast industrije, gospodarstva... „usta moja hvalite me“, a tek pogrešnih idealja i afera svake vrste... sve je ovo u prvom planu, i to sve nebitno, ali ako nemamo narod, ako nemamo budućnost i bolje sutra za našu djecu, gdje smo onda?! Možda je pametnije zapitati se, a gdje smo već sada?! Jamac svega samo je obitelj ili matematički rečeno: „ako i samo ako“ imamo obitelj, sve ćemo druge unije i skupove lako steći i stvoriti. Oko 20 tisuća ljudi skupilo se na svetoj misi i svečanom programu nakon toga, a za sve je bio pripravljen i „vojnički“ grah koji su posluživali pripadnici Hrvatske vojske.

Oko 20-ak djece i mlađih iz naše sredine, koji su također bili hodočasnici, a i ostali prisutni, bili su oduševljeni ljepotama Lijepe Naše. Prošli smo čak 6 županija i uživali u prekrasnoj i Bogom danoj prirodi, rijeckama, jezerima, šumama i planinama... baš kao što i pjevamo u našoj himni. Vidjeti izvrsno raspoloženje cijelim putem te osjećaj zadovoljstva svih prisutnih, dovoljan su dokaz da smo potpuno prazni pošli iz Labina, a vratili se punih baterija, vedra duha, s još jačom vjerom i nadom te nadasve obnovljene ljubavi Kristove koja je neizmjerna i svakodnevno se preljeva u našim obiteljima, našoj djeci i sredini u

kojoj živimo, rastemo i činimo dobro te ju je potrebno samo prepoznati i prihvati. Cijeli smo put proželi molitvom, pjesmom i razgovorom, a na povratku je svatko tko je htio iznijeti svoje svjedočanstvo, svoje osjećaje i dojmove. Lijepo je sudjelovati i dati svoj obol Bogu na slavu. Na taj način čovjek osjeća puninu i bude radosniji, ispunjeniji i ostavlja trag koji dugo ostaje urezan u naše duše i lijepo sjećanje. Ne treba nam mnogo da budemo zadovoljni i sretni, i to je potpuno točno i istinito ili, kako kaže jedna televizijska reklama, „sve više je previše“. U današnja vremena očuvati zdrave temelje naših obitelji, odgajati naše najmlađe, izvesti mladost na pravi put... to je teži, zahtjevniji i komplikiraniji posao od bilo kojega koji postoji na svijetu. I sam je Papa rekao: „Očevi i majke, vaš je posao teži od moga“, i nije to rečeno bez razloga. Lakše je biti predsjednik, premijer, ministar ili što već drugo, nego savjestan i odgovoran roditelj... Kao što vidimo, svi bi radije bili ovo nabrojano ili što već drugo, nego mama i tata. Želim zahvaliti svima koji su na bilo koji način pomogli da se ovo hodočašće ostvari, da sudjelujemo na trećem Nacionalnom susretu obitelji u Solinu. Sljedeći je susret predviđen, ako Bog da, u Ludbregu 2021. kada ćemo još jače „zagrabit“ i privoljeti našu sredinu da podje ukorak sa Svetom Nazaretskom Obitelji. Mi smo hrabra nacija još od stoljeća sedmog, i zato nemojmo bježati od problema koji će nas, ako ovako još samo malo potraje, potpuno uništiti i razoriti. Ne dajmo naše blago, našu budućnost, naše sutra i jedino rješenje svih naših problema: imajmo jake, ponosne, dostojanstvene, karakterne i Božje obitelji. (Kristijan Čorić)

25. GODINA ODRŽAVANJA SUSRETA ZBOROVA PO DEKANATIMA

VLČ. RUDI KORACA – SLAVUJ ISTARSKE CRKVE

Veliki zaljubljenik u glazbu, voditelj dekanatskih smotri zborova kroz 23 godine, župnik Župa Motovunski Novaki, Karočja i Rakotule, voditelj tri crkvena zbara... svećenik koji živi glazbu na slavu Božju.

Razgovor i fotografije:

Gordana Krizman i Željko Mrak

L: Rođeni ste na dan sv. Stjepana?

Da, rođen sam 26.12.1940. godine, na dan sv. Stjepana. Bila je velika sveta misa. Rodio sam se skoro mrtav, bio sam plav. Sestra koja je bila nazočna, rekla je: „Dajte vode da ga operemo.“ Stavila me u vodu i udarila otraga. Vrisnuo sam i sestra je rekla mom ocu da će biti pjevač.

L: Što posebno pamtite iz djetinjstva koje ste proveli u Motovunskim Novakima? Neko posebno sjećanje, draga osoba?

Bilo je puno djece i sjemeništaraca. Igrali smo se, zabavljali, družili i pjevali. Okupljao nas je vlč. Mirko Stoković koji nas je jako volio. Bila je misa ujutro, a zatim predavanje. Bilo nas je puno djece u kući. Zajedništvo nas je hranilo. Puno smo

molili i pjevali, vodili živi život uz roditelje koji su bili duboki vjernici, a otac mi je bio pjevač.

L: Što je bilo presudno za odabir svećeničkoga zvanja, odnosno odlazak u sjemenište?

Od djetinjstva bila mi je želja postati svećenikom. U kući sam bio sa starijom sestrom i kad smo radili nešto po kući, stavljao sam zavjese oko sebe i zamisljavao kako sam svećenik. Kad sam trebao ići u sjemenište, mama se razboljela i pitanje je bilo hoću li u sjemenište. Plakao sam i otac je rekao: „Vodimo ga u sjemenište da se ne razboli.“ Bio sam presretan.

L: Vrijeme bogoslovije. Čega se sjećate iz toga vremena i što Vam je bilo posebno drago?

Dobri prijatelji, društvo i izvanredni profesori. Volio sam i učio govorništvo nekoliko godina na čemu sam zahvalan pateru Valkoviću. Isto tako, bilo je lijepo pjevanje uz mons. Bartolića. Kad mi je biskup Nežić rekao da će predvoditi pjevanje i voditi zbor, bilo mi je neugodno, ali sam to prihvatio jer sam znao da su to Božji

putevi. Na teologiji je bilo vrlo lijepo uz duhovno vodstvo i dobre kolege.

L: Vaša generacija iz Pazinskoga sjemeništa dala je izuzetne osobe. Nedavno ste se okupili?

Na 60. obljetnicu mature okupilo nas se 18. Iz te su generacije biskupi Ivan Milovan i Mile Bogović, akademik Bratulić, dugogodišnji direktor tvrtke Kamen d.o.o. iz Pazina Karmelo Krebel, Aldo Sinković novinar u Rimu, i druge istaknute ličnosti. Vrlo živa i intelektualno jaka generacija. Iz te su generacije stasali veliki laici katolici i postali su važan čimbenik u životu Crkve.

L: Kraj studija teologije i prihvatanje ređenja?

Pripremao nas je duhovnik Ivan Jelovac, čovjek velike pobožnosti. Dugo smo šetali kroz sjemenište u tišini, razmišljajući, odradivali duhove vježbe. Bila je veća grupa koja je isti dan zaređena. Bilo je to na dan sv. Jakova i svi smo bili puni oduševljenja.

L: Mlada misa. Mladomisničko geslo? Tko je bio propovjednik?

„Evo dolazim, Gospodine, vršiti volju Tvoju!“, bilo je moje geslo. Tu smo pozva-

ni ne da ispunjavamo svoje hirove nego Božju volju. Mlada misa u velikoj obitelji, tu je već brat svećenik, moj polubrat vlč. Irenko Galo, vlč. Marcel, moj rođak, vlč. Marino, vlč. Dušan. Župa je živjela posebne trenutke mladih misa. Vjerski jaka župa, ambijent pobožnosti i kao rezultat dala je velik broj svećenika. Vlč. Stoković sve nas je okuplao i sve je organizirao, a o meni je posebno brinuo. Propovjednik je bio moj polubrat vlč. Irenko Galo. Živjeli smo jednu radost.

L: Prva župa?

Moja prva župa bila je župa Juršići. Tu su bile časne sestre sa svojim jutarnjim molitvama i brinule se o meni. To je bilo vrijeme moje velike duhovne formacije.

L: Nakon prve župe?

Na poziv biskupa Nežića otiašao sam u pazinsko sjemenište gdje sam dvije godine bio odgojitelj. Želio sam mladima svjedočiti, biti prijatelj, njihov prijatelj. Dobrotom, razumijevanjem i ljubavlju pristupio sam tim mladim ljudima i više puta stao im u obranu. Lijepo su uspomene iz sjemeništa.

L: Koje su župe uslijedile?

Nakon sjemeništa otiašao sam u župu Bale. Od plana da ostanem godinu dana, ostao sam punih 35 godina. Na župi je u početku bilo jako teško. Bacali su kamenje na mene, bilo je jako neugodnih situacija. Igrao sam i organizirao nogometne utakmice, okupio župni zbor, sastav mando-lina. Župa koju ne mogu nikad zaboraviti. Dao sam ovoj župi najbolje godine života, a župa mi je ljubavlju sve vratila. Slijedio je put u župu Umag. I tu sam davao sve od sebe. Čovjek mora živjeti tu radost poziva. Ako živim ono što govorim, onda sam uspјeo. Temelj je našeg pastoralna navodnjavati svoj posao kap po kap, strpljivošću, oprav-

šanjem, osmijehom. Nakon određenoga vremena vide se plodovi.

L: Glazbena priča u Vašem životu?

Kao dijete volio sam glazbu. U sjemenuštu 1950. mons. Bartolić otkrio je moj talent i odredio da će ja biti njegov nasljednik. Vodio me u pjevanju, zboru, najviše je bilo opereta gdje sam nastupao. Prihvatio sam klavir, a mons. Bartolić je od mene htio napraviti glazbenika. Oduševio me i uspio.

L: Crkveni zborovi na trima župama. Puno posla i obveza. Kako uskladjujete pastoralnu aktivnost i glazbu?

Kad sam biskupu Nežiću rekao da želim studirati glazbu, zamolio sam ga da mi to dopusti jer će u protivnom dobiti svećenika „invalida“. Glazba je dio mene, ona me hrani, dio je moga pastoralala. Probe imamo svaki dan osim nedjelje. Kući se vraćam sretan i ispunjen. Sve je stvar organizacije. Pjevanjem pjevači uče bolje se razumjeti, da ne budu zavidni, da žive jedno zajedništvo. Čovjek se u poslu mora potpuno dati, vrijeme ne mjeriti minutama ili satima, nego ga provesti kao ugodno vrijeme u kojem smireno obavlja posao. Učinak je u kratku vremenu više nego vidljiv.

L: Bili ste dugogodišnji član Vijeća za liturgiju i crkvenu glazbu. Koji je djelokrug Vijeća?

Tijekom 17 godina bio sam pročelnik navedenog Vijeća, tri godine član dok je pročelnik bio mons. Bartolić i sada sam član kao glazbenik, a pročelnik je Milan Zgrablić. Sudjelujem u organizaciji glazbenih aspekata kad su u biskupiji velike liturgijske proslave. Okupljam zborove i pjevače. Svakih par godina organiziramo izlet za pjevače. Pa smo tako bili u Mariji Bistrici, u Karlovcu u Svetištu sv. Josipa, a planiramo i izlet u Udbinu.

L: Koordinirate smotre, susrete župnih zborova po dekanatima već 23 godine. Kako gledate na to s odmakom od nekoliko desetljeća?

Ideja o susretu zborova došla je od udruge Iustitia et Pax, ali je biskup smatrao da bi bilo bolje da to organizira Vijeće za liturgiju i crkvenu glazbu pri biskupiji. Na samom početku susrete je vodio mons. Ivan Bartolić, a nakon toga organizaciju je prepustio meni. Od 1998. kad me biskup Milovan imenovao pročelnikom Vijeća organiziram ove susrete. Sjeme je posijano i izraslo je veliko stablo. Na susretima se skupi preko 1300 pjevača. Povećana je kvaliteta crkvenog pjevanja. Stasaju novi mlađi orguljaši. Mišljenja sam da je to jedan od najuspješnijih projekata u biskupiji i okuplja najveći broj ljudi.

L: Što bi Biskupija i svećenstvo mogli još učiniti da se ta kvaliteta još podigne?

Mišljenja sam da bi se mlađi svećenici trebali više glazbeno angažirati. Dobro je raditi s vokalnim skupinama uz pratnju gitare i drugim instrumenata, ali klasična glazba i klasično crkveno pjevanje je baza svega. Potrebno je potražiti i potaknuti mlađe da se uključe u zborsko pjevanje, da dobijemo nove orguljaše i obogatimo liturgiju zajedničkim pjevanjem.

L: Uz zahvalu za ovaj razgovor još nešto poručite čitateljima Ladonje.

Pozivam sve ne koji imaju i osjećaju talent za pjevanje, za čitanje neka se uključe u župnu zajednicu. Učinimo sve da nam misa bude ljepša i privlačnija. Sv. misa je Krist. Okupimo se na misi da budemo smireni, sretni i ispunjeni.

Vlč. Rudiju želimo još mnogo, mnogo lijepo glazbe, blagoslova i zadovoljstva u radu s ljudima kroz crkvenu glazbu.

O pastoralu obitelji

Jesenski obiteljski susret

U subotu, 10. studenoga u Pazinskom je kolegiju održan Jesenski obiteljski susret u organizaciji Ureda za obitelj Porečke i Puliske biskupije. Gost predavač bio je vlač. Đuliano Trdić, svećenik, liječnik, magistar dubinske psihologije.

PAZIN Na početku se okupljenima uvodnim pozdravima obratio novi dijecezanski predstojnik Ureda za obitelj vlač. mr. Mladen Pranjić. Pred prepunom Aulom minor Pazinskoga kolegija predavač je održao dva predavanja na temu roditeljstva: „Gubitak figure oca u suvremenom društvu“ i „Majke koje previše ‘vole’“ u kojima je analizirao i primjerima iz prakse pojasnio razne oblike ekstrema u odgojnog procesu koji mogu dovesti do problematičnoga ili čak devijantnog psihološkog razvoja djeteta, budućega odraslog

dionika društva. U prvom dijelu, govoreći o problemima očinstva danas, predavač je istaknuo da figura oca doživljava ogromne transformacije i nailazi na značajne poteškoće uslijed razarajućih trendova sekularizirana društva koji se odražavaju na dinamiku obiteljskih odnosa. U prvom se redu to odnosi na raspad obitelji i postojanje disfunkcionalnih obitelji. Prikazao je portret oca danas koji se uvelike razlikuje u odnosu na prošle generacije te naveo niz razloga slabljenja figure oca. Definirao je tri glavne tipologije: otac „dezterer“, otac „slabić“ i „zavidni“ otac. Otac „dezterer“ obično je situacija gdje je otac ostavio majku i dijete u njihovoj simbiotskoj vezi, prepustajući u potpunosti majci odgoj i skrb za djecu, mentalno nije prisutan u životu i svakidašnjici svoga djeteta i takva vrsta oca često odnos s djecom doživljava kao nešto frustrirajuće, rekao je predavač. Otac „slabić“ ima potrebu imati potvrdu od

strane svoje djece, želi im se svidjeti te želi u svemu imati suglasnost supruge. Djeca ovakvih očeva prema svima odraslima i figurama autoriteta imaju stav ismijavanja i podrugljivosti, no to je danas najrašireniji način življjenja suvremenoga očinstva; djeca takvih očeva odlaze iz kuće ne poštujući nikakva pravila ili stvarajući neki svoj samostalni sustav normi. Kod „zavidnoga“ oca prevladava tuga zbog izgubljene mladosti, vrlo često ovi očevi nisu htjeli biti očevi i njihov je odnos s djecom samo formalan, a nerijetko prema djeci imaju afektivni zlostavljački stav ili zloupotrebljavaju svoju ulogu. Takav otac u periodu adolescencije dječaku koji je postao mladić postaje rival, a djevojčici koja je postala djevojka udvarač, nerijetko upravo u ovom periodu života nastaju teška seksualna zlostavljanja unutar obitelji. Prema svome muškom djetetu takav otac pokazuje ljutnju i obezvrijedivanje, što na

dijete u adolescenciji ima devastirajući efekt. Takav stav uništava djetetovo samopoštovanje i izaziva duboki kompleks inferiornosti. Svi ti ekstremi dovode do različitih psiholoških posljedica u djetetu razvoju, među kojima su poteškoće s identitetom, poteškoće s vrijednosnim sustavom te s razvojem spolnoga identiteta.

Autoritet ljubavi

Predavač je nadalje spomenuo i ulogu svećenika kao duhovnoga oca koji treba biti onaj koji daje jasnoću, ima jasne stavove i ne šalje dvostrukе poruke, u crkvenom nauku je jasan i nedvosmislen, a ne konfuzan. Svećenik treba paziti da i on sam unutar svoga duhovnog očinstva ne poprими ista obilježja kao i naravni otac. Kao glavno obilježje svećeničkoga djelovanja prema vjernicima vlč. Trdić istaknuo je da njegova odlika treba biti autoritet ljubavi, on treba biti onaj koji ponekad voli kao majka, iskazujući blizinu, ljubav, strpljivost, a ponekad kao otac dajući jasnу i nedvosmislenu uputu. Kao primjer iz života svetaca posebno je istaknuo oca sv. Male Terezije te oca sv. Ivana Pavla II. U drugom dijelu predavanja, pod naslovom „Majke koje previše ‘bole’“ predavač je rekao kako majčinstvo može biti inficirano različitim „virusima“, ekstremnim ponašanjima i stavovima koji negativno utječu na razvoj djeteta i mogu ostaviti značajne posljedice koje se očituju u stavovima i odnosima djeteta kasnije u odrasloj dobi. Majka koja živi u uvjerenju „bojam se da neće moći sam“ oduzima priliku da dijete učini napor i potruđi se. Stav „jadničak, baš mi ga je ţao“ dolazi u slučaju kada je dijete bolesno, često hospitalizirano, ili kada je percipirano kao zakinuto za nešto što je trebalo imati.

Pri stavu „bojam se da će dijete reći da sam zločesta“ često dijete ima previše pažnje, previše maženja i previše strepnje. Takva majka želi zaštititi dijete od bilo kakve žrtve i odricanja. Plod je ovakvog odgoja nezrelo, prepotentno i nesigurno dijete. Još je jedno destruktivno djelovanje nedostatak samopouzdanja majke koja sve čini kako bi udaljila pomisao „možda nisam dobra mama“, a koju najčešće stvara prekritički nastrojena okolina.

Stvaranje župnih obiteljskih zajednica

Stav „cijeli se svijet vrти oko tebe“ čini da djeca žive u poluropstvu misleći doista da se svijet rotira oko njih, a u odrasloj dobi dovodi do toga da ta djeca često stvaraju patološke odnose koji završe u posesivnosti i ovisničkom stilu osobnosti. Takvo

dijete nikada ne prihvata granice vlastite važnosti, ono odrasta u uvjerenju da je bezgranično važno. Takav odnos s majkom biva oživljen u svim emotivnim odnosima, roditelji su u takvom odgojnem stilu najčešće definirani samo potrebama svoje djece. Odgoj definiran frazom „ti si cijeli moj život“ najčešće provode majke koje u djeci pronalaze svako zadovoljstvo i osobnu realizaciju, gdje dijete nerijetko postaje afektivni nadomjestak ili pak postoji sindrom „dijete spasitelj“. Pretjerana briga dovodi do situacije da majka nije pored djeteta već u njemu, takva je majka vođena mišljem da želi „živjeti djetetov život“, svaki trenutak ‘rastanka’ za majku je emotivno nepodnošljiv, a kod djece često dovodi do odlaska od kuće odmah po punoljetnosti. Predavač se nadalje osvrnuo na granice u međuljudskim odnosima, koje mogu biti izvanjske i unutarnje. Povreda se izvanjskih granica u komunikaciji očituje, primjerice, pretjeranom fizičkom blizinom za vrijeme razgovora, ulaskom u tuđi intimni prostor, neprimjerenim dodirivanjem ili prepustenim ponašanjem. Ljudi koji ruše očekivane granice odnosa svojim ponašanjem čine to najčešće jer imaju slabe granice u komunikaciji. To su osobe koje imaju nedostatan osjećaj vlastitoga «ja» i zato ne umiju poštovati drugoga kao zasebnu osobu, odnosno odijeljeni identitet. Po završetku izlaganja razvila se plodna rasprava u koju se uključilo mnogo sudionika susreta.

Vlč. Pranić u završnim je zahvalama istaknuo poziv na suradnju upućen svima okupljenima te ih pozvao na iznošenje prijedloga o budućim tematskim susretima koje Ured za obitelj namjerava redovito organizirati. Također je potaknuo na stvaranje župnih obiteljskih zajednica, čak i s malim brojem zainteresiranih parova. Tijekom susreta bilo je organizirano čuvanje djece, a program je završen zajedničkim objedom.(Tiskovni ured PPB)

Hodočašće u Loreto i San Giovanni Rotondo -prilog novoj evangelizaciji

Razna vjerska okupljanja i događanja šansa su nove evangelizacije, t.j. prilika da se ražari vjera u našim srcima. Tako u petak, 9. studenog započelo je putovanje hodočasnika prema jugu Italije u Loreto i San Giovanni Rotondo.

Hodočašće je pokrenuo i osmislio velečasni Milivoj Koren, koji je pripremio duhovna čitanja i razmatranja, vodio molitve i predvodio misna slavlja uz koncelebraciju vlč. Jana svećenika iz Slovačke. Hodeći tim svetim mjestima, počevši od Loreta, sve je bilo u znaku Gospe nazaretske i Isusa među nama. U jutarnjim satima stigli smo se u Loreto, svetište posvećeno Blaženoj Djevici Mariji gdje smo posjetili baziliku u kojoj se čuva Gospina nazaretska kuća – zemaljsko prebivalište Marije iz Nazareta. Prema tradiciji iz 1291., kada su križari bili istjerani iz Palestine, kamena kuća Marijina bila je prenesena „andeoskim zahvatom“ najprije na Trsat, a potom 1294. godine na područje Loreta.

Sljedećeg dana smo posjetili Monte Sant Angelo i spilju ukazanja arkanđela Mihaela, najstarije njemu posvećeno svetište u Europi, znaku božje prisutnosti i zaštite.

U San Giovanni Rotondo posjetili smo mjesa povezana sa životom svetog Padre Pija koja danas posjećuju mnogi vjernici iz Italije i iz inozemstva. Obišli smo samostan u kojem je živio sveti Padre Pio, vidjeli njegovu sobu, njegove stvari, odjeću, mnoštvo pisma koja su njemu upućena. Posjetili smo crkvu posvećenu sv. Mariji od Milosti, sagrađenu pored skromne samostanske crkvice koja nije više mogla primati mnoštvo vjernika koji su k njemu dolazili, te novu baziliku i njegovu kriptu.

U nedjelju, 11. studenog zadnjeg dana našeg hodočašća napustili smo San Giovanni Rotondo i na povratku posjetili Lanciano, svetište Euharistijskog čuda. Čudo se dogodilo u osmom stoljeću kada je tijekom mise hostija poprimila oblik svježeg mesa, a vino u kaležu je postalо krv. Nakon svete mise koja je održana u Lancianu, ispunjeni mirom i zadovoljstvom, puni dojmova krenuli smo prema svojim kućama.

Zahvaljujemo velečasnom Milivoju Korenu na trudu koji je uložio kako bi nam omogućio ovo hodočašće i sva lijepa iskustva koja veselo nosimo sa sobom u svoje župe. A ta su iskustva, koja smo

dijelili među sobom, izrazi nove evangelizacije koja se ipak događala među nama. Naravno, sve ono što me ražari za ljubav i opredjeljenje prema Kristu i njegovoj zajednici, promiče put nove Evangelizacije, tako potrebne ovome vremenu. I kamo to nosimo / mi smo bili grupa- nas 45, uglavnom iz Istre/? To nosimo u naše župne zajednice i dakako u svoje domove, obitelji. Obogaćenje je to za župnu zajednicu, kao što je i za naše hodočašće bilo obogaćenje molitvene zajednice od Pohođenja B.D.M. Ali to je duhovno obogaćenje i za obiteljsku zajednicu, tu Crkvu u malom. Župna zajednica/i njene male skupine, ako ih ima/, te obiteljske zajednice dva su bitna stupa za promicanje Evanđeoskoga žara u obnovi Crkve. Poštovani čitatelji, pred nama je Došašće, te Godišnji svećenikov pohod obitelji, što čini novu priliku za da raspirujemo Božje milosno djelovanje, i ono hodočasničko, za duhovno obnavljanje Crkve u suradnji s obiteljima i malim župnim skupinama. Ugodno čitanje i uspješno Došašće. (M. F. i M. K.)

O svetkovini Svih svetih blagoslov novoga dijela groblja

PULA Na pulskom je gradskom groblju Monte Giro o svetkovini Svih svetih svečano misno slavlje u popodnevnim satima predvodio porečki i pulski biskup mons. dr. Dražen Kutleša, u suslavlju sa svećenicima pulskih gradskih župa. Po završetku euharistijskoga slavlja ordinarij je blagoslovio novi dio groblja. Biskup je na početku mise istaknuo važnost zahvalnosti prema Bogu za sve one koje smo imali u svome životu, a koji su prešli u Vječnost. Danas je i trenutak, gledajući ove grobove, da budemo svjesni prolaznosti svoga života i zapitamo se živimo li život dostojan pravoga kršćanina, činimo li u životu sve kako treba ili jednostavno ne razmišljamo o svome kraju, podsjetio je mons. Kutleša te potaknuo sve da u poniznosti srca zatraže oproštenje od Gospodina. Svaki dolazak na groblje pred nas stavlja toliko pitanja na koja ne znamo odgovor, no tu prvenstveno postavljamo pitanje smisla našega postojanja, rekao je biskup na početku prigodne homilije. Pogled na grobove onih koji su živjeli prije nas budi svijest da i nas čeka isto. Razumno je gledati cijelovit problem, sagledati da je život omeđen rađanjem i smrću, okolnosti početka ne možemo mijenjati, a kada razmišljamo o životu, shvatimo da je on neodvojivo povezan s našom smrću. Zemaljski je život proces jednoga umiranja, od rođenja smo svaki dan bliže trenutku odlaska s ovo-ga svijeta. Time dolazimo do biti toga

promišljanja – mi trebamo dati smisao svome životu, dajući smisao životu, to je ujedno i smisao smrti. Ako nemam smisla u svome životu, nema ni smisla umiranju, ako nema smisla u smrti, nema smisla ni u životu, istaknuo je biskup. Tim su se promišljanjima bavili i mnogi prije nas, a susrećemo ih i kod vjernika i kod onih koji nisu vjerovali. Oni koji nisu vjerovali, poimali su umiranje kao nestanak čovjeka, prestanak rada srca, a životu su definirali smisao stavljući čovjeka u središte, s imperativom uživanja. To razmišljanje postoji i danas, i među vjernicima. No, mi nismo odredili ni svoj početak ni svoj kraj, bit je u Bogu koji nas je stvorio, koji je dopustio i odredio da dodemo na ovaj svijet i da s ovoga svijeta odemo u određenom trenutku. Stoga se moramo ponašati i živjeti po uzoru na Isusa Krista kako bismo svome životu i umiranju dali smisao. Bit je toga smisla u neumiranju za sebe nego umiranju sebi, živjeti za drugoga kao što je Krist živio. Zrno tek kada umre, donosi obilat plod, i mi ako živimo po Božjim zapovijedima, živimo za druge ljude i onda naš život ima smisla. Život je jedno trajno krštenje, jedno odbacivanje staroga čovjeka i grijeha i oblačenje novoga čovjeka, ulaženje u Božju milost. Naša je smrt realizacija našega krštenja, u ovome zemaljskome životu trebamo se čuvati grijeha i naći smisao kako svome životu, tako i svojoj smrti. Jer kakav je naš život, takva će nam biti i smrt. Nemojmo misliti da ćemo se

u zadnjem trenutku obratiti, nego kakao smo živjeli, tako ćemo i umrijeti. Zato trebamo živjeti vjerničkim životom da bi naša smrt imala smisla, da bismo mogli umrijeti u Kristu i da bismo mogli tražiti Njegovo lice kada dođemo na drugi svijet. Oni naši predci koji su živjeli sva-tačkim životom, težili su tome, suočiličiti se Kristu i postati jedno s njime. Nije jednostavno to postići, ali živeći po Božjim zakonima, može se to ostvariti, primjer toga upravo svetci. Neka ova Euharistija bude molitva za pokojne, ali i vapaj Bogu da nam pomogne krenuti pravim putem kojim nas usmjerava Isus, a ne putem na koji nas usmjeravaju ljudi. Biskup je na kraju pozvao na molitvu za one za koje se nema tko pomoliti i potaknuo okupljene da oni budu ti preko kojih Bog čini dobra djela. Po završetku euharistijskoga slavlja ordinarij je blagoslovio novi dio groblja. Tim se proširenjem na nešto više od 5600 metara kvadratnih dobilo 797 novih grobnih mjesta, u raznim varijantama, od grobničice do niša, rekao je Darko Buršić, direktor Pogrebnoga poduzeća Monte Giro. Na novom dijelu bit će opremljena i nova kapela. Prednost kupnje na tom novom dijelu imaju obitelji pokojnika ukopanih na komunalnim poljima te smrtni slučajevi na području grada. Ukopi na pulskom groblju Monte Giro započeli su 1848. godine, trenutno se proteže na oko 60 000 metara kvadratnih, te ima evidentiranih oko 80 000 pokojnika.(Tiskovni ured PPB)

U Grožnjanu proslavljen Sv. Hubert

Ovci lovačkoga društva „Srnjak“ iz Grožnjana svetom misom u župnoj crkvi sv. Vida, Modesta i Krescencije odali su počast svom zaštitniku sv. Hubertu, zaštitniku lovaca, šumara, kinologa, optičara. Svetu misu vodio je vlc. Miroslaw Paraniak, mjesni župnik, a u euharistijskom su slavlju sudjelovali i lovci susjednih lovačkih društava, iz Momjana, Buja, Novigrada, Umaga, Brtonigle i Oprtalja. Velečasni Paraniak objasnio je životopis sv. Huberta i između ostalog rekao: „Hubert kao mlad, strastven lovac ni za najveće blagdane ne bi propustio loviti. Loveći tako i na Veliki petak, naiđe na vitoroga jelena, a u sam čas kada ga je htio strelicom usmrstiti, ugleda mu usred zlatnoga rogovlja svijetao križ. Od tada mijenja svoj način dotadašnjeg života, postaje svećenik, a kasnije i biskup.“ Nakon svete mise predsjednik LD-a Grožnjan Gracijano Paoletić zahvalio je župniku i svim nazočnim lovcima te sve pozvao na domjenak i druženje u lovačku kuću. (V. D. M.)

Sveta misa u čast svetog Huberta u Župi sv. Mateja u Ceru

Na inicijativu lovačkoga društva iz Cera i ove je godine organizirana svečana sveta misa povodom Sv. Huberta, zaštitnika lovaca, u subotu, 3. studenoga, u župnoj crkvi sv. Mateja u Ceru koju je predvodio župnik Bernard Jurjević.

Započeo 25. ciklus dekanatskih smotri zborova

U nedjelju, 4. studenoga u Gračiću je održana prva ovogodišnja dekanatska smotra zborova u Porečkoj i Pulskoj biskupiji. Time je započeo jubilarni 25. ciklus tih smotri na kojima se već četvrt stoljeća, u studenom, mjesecu sv. Cecilije, zaštitnice glazbenika, okupljaju crkveni pjevači iz svih dijelova Porečke i Pulskе biskupije.

Program je vodio koordinator smotri, dugogodišnji pročelnik Vijeća za liturgiju i crkvenu glazbu preč. Rudi Koraca, koji taj lijepi godišnji događaj organizira već 23 godine. Iako Biskupija ima devet dekanata, uobičajeno se održava šest susreta jer manji dekanati imaju zajedničke susrete. Na prvom susretu, održanom jučer u crkvi sv. Vida u Gračiću, nastupilo je 8 zborova, iz Pićanskoga i Buzetskog dekanata. Susret je započeo uvodnim pozdravom preč. Korace koji se prisjetio vremena kada je prije 23 godine preuzeo organizaciju smotri zborova, nakon što je prve dvije godine to vodio pok. mons. Ivan Bartolić. Usljedilo je klanjanje pred Presvetim

koje je predvodio domaći župnik, vlč. Maksimiljan Ferlin. Glazbeni dio započeo je Himnom sv. Ceciliji, a od zborova prvi su nastupili mali pjevači Dječjeg zbara iz Lindara koji su se predstavili pjesmama „Predivan Bog“ i „Samo reci rijeć“. Petnaest pjevača Zbora sv. Bartola iz Roča, pod ravnateljem preč. Marija Žmaka, otpjevalo je pjesme „Samo Bog je ljubav moja“ i „Slavna Majko“. Župni zbor iz Gologorice, uz zborovođu Noela Krošnjaka, predstavio se s pjesmama „Milosrdni Isuse“ i „O Najsvetija“. Domaćini, pjevači Župnoga zbara Župe sv. Vida iz Gračića, pod dirigentskom palicom Spomenke Maurović, izveli su „Hostijo bijela“ i „O Marijo, zvijezdo mora“. Župni zbor Uznesenja Blažene Djevice Marije iz mjesta Vrh, pod ravnateljem Leane Paladin, na smotru je došao s pjesmama „Majko ljubežljiva“ i „Syahamba“. Župni zbor iz Lindara, uz pratnju Mateje Mijandrušić, vrlo je dojmljivo otpjevao „Himnu Lindaru“, posljednju skladbu njihova dugogodišnjega župnika, mons. Ivana Bartolića, te „Uđite s hvalama“. Zbor Župe Navještenja Marijina iz Pićna, uz orguljsku pratnju

Antuna Aničića te pod dirigentskom palicom Bruna Lukeža, predstavio se pjesmama „Krist uskrsnu“ i „O duša naših hrano“. Nakon završnih zahvala župnik domaćin, vlč. Ferlin, pozvao je sve okupljene na zajednički domjenak i druženje koje je nastavljeno u Špitalu, općinskom prostoru za društvena događanja. Sljedeći susreti održavaju se tijekom nadolazećih vikenda u crkvama diljem Biskupije, a posljednja će biti u nedjelju, 25. studenog u Labinu. Smotre će se ove godine još održati u Umagu, u župnoj crkvi sv. Peregrina, u pulskom samostanu sv. Franje, u pazinskoj crkvi sv. Nikole, u Vrsaru u župnoj crkvi sv. Martina i u labinskoj crkvi Gospe Fatimske. Preč. Koraca u izjavi je za medije naglasio kako su dekanatske smotre zborova, koje su doživjele svoje jubilarno, 25. izdanje, jedan od najvećih biskupijskih projekata posljednjih desetljeća, a ta su okupljanja potaknula razvoj crkvenoga pjevanja što je, naravno, dovelo do porasta kvalitete glazbenih izvedbi u svim župama Biskupije. (Tiskovni ured PPB, G. K.)

Dan Policijske kapelaniјe bl. Miroslav Bulešić

**U utorak, 6. studenoga 2018.
u Fažani, u župnoj crkvi sv.
Kuzme i Damjana, svečano
je obilježen dan Policijske
kapelaniјe bl. Miroslav Bulešić.**

FAŽANA Misno slavlje predvodio je vlč. mr. Lino Zohil, župnik Vrsara i Gradine, u suslavlju s dekanom Vodnjanskoga dekanata preč. Gracija-

nom Živoićem, policijskim kapelanom Kapelaniјe sv. Kvirina Sisačkoga za Policijsku upravu sisačko-moslavačku vlč. Ivom Borićem, biskupskim vikarom za pastoral MUP-a o. Franom Musićem, OFM, te domaćinom, policijskim kapelanom PU istarske vlč. mr. Ilijom Jakovljevićem. Na početku sve je pozdravio vlč. Jakovljević te svim djelatnicima Policijske uprave istarske čestitao Dan kapelaniјe

i sve ih preporučio zagovoru i zaštiti bl. Miroslav Bulešića. Obilježavanje Dana policijske kapelaniјe koja nosi ime našega bl. Miroslava Bulešića prigoda je da se prisjetimo teških vremena u kojima je živio i stasao u nepokolebljiva svećenika kojega danas kao Crkva štujemo, no to je ujedno i prigoda da iz njegova života iščitamo one bezvremenske poruke koje nam je ostavio kao svoju najvrjedniju baštinu, rekao je na početku homilije vlč. Zohil. Posebno je istaknuo neke od njegovih najznačajnijih zapisa u Duhovnome dnevniku. O svome je svećeničkom ređenju zapisao: „Moja majka, otac i braća su plakali, a i mogli su: sin im je umro, sam je prestajao biti njihova svojina i počimao biti stvar Božja.“ Već iz toga njegova zapisa iščitavamo njegovu duboku posvećenost Bogu Ocu i svome pozivu, istaknuo je predslavitelj.

Moramo biti dobri Samaritanci

Glavne odlike svoga pastoralnog stila Bulešić je izrazio u pismu vlč. Ivanu Paviću, kojem za vrijeme službe župnika u Bađerni, 1943. godine, piše: „Između žalosnog, tužnog, krvlju natopljenog naroda, mi moramo biti dobri Samaritanci, koji

tješimo, liječimo, pridižemo, zavijamo svaku ranu...», citirao je vlc. Zohil. Na Poreštini, kao i u cijeloj Istri, tada djeluju tri vojske: partizani, fašisti i Nijemci, podsjetio je propovjednik. No, tijekom cijelogoga toga vremena mržnje, uz istinsko rodoljublje, vlc. Bulešić sačuvao je univerzalnost i principijelnost katoličkoga svećenika te je ispod bilo koje vojničke odore uvijek gledao čovjeka kao Božju sliku, o čemu svjedoči njegova izjava: „Ja sam katolički svećenik i podijelit ću svete sakramente svima koji ih zatraže: i Hrvatu i Nijemcu i Talijanu.“ Zbog takvoga odvažnog, dosljednog i načelnog djelovanja Bulešiću stižu prijetnje s raznih strana te je on u osobnom dnevniku u proljeće 1944. zapisao, obraćajući se Bogu: „Ako me hoćeš k Sebi, evo me pripravna. Moj život Ti sasvim darujem za svoje stado. Uz Tvoju milost, i ako me Ti učiniš doстојnim, ne bojim se mučeništva, već ga žudim. Neka bude Tvoja volja...“ i pojašnjava: „Želim umrijeti samo za slavu Božju i spasenje duše svoje i duše svojih vjernika.“ Protivnicima, pak, i progoniteljima poručuje: „Moja osveta je – oprost“, citirao je nadalje predslavitelj te nastavio komentarom kako je to izuzetno jaka poruka, koju čovjek nikako ne može vlastitim, ljudskim snagama polučiti, njegova posvemašnja predanost Bogu oblikovala ga je u ono što svetci i blaženici jesu, nadasve suobličeni Kristu i djeluju upravo kako bi On djelovao.

Kristov svećenik

Znamo za nemile događaje koju su pretvodili samom njegovu mučeništvu, no ono što ponajviše oduševljava jesu njegovi zapisi koji izražavaju posve neuobičajenu spremnost, odlučnost, odvažnost, nepokolebljivost ... bio je apsolutno, beskompromisno – Kristov svećenik, istaknuo je vlc. Zohil. Uoči dolaska u

Lanišće, dok su s Ćićarije stizale prijetnje organiziranih komunista, na pitanje boji li se tamo otici, Miroslav je Bulešić odgovorio: „Samo jedanput će se umrijeti.“ Potvrđio je tako odsutnost svakoga straha za zemaljski život, podsjetio je propovjednik te pojasnio da je odlazak s ovoga svijeta za njega doista bio povratak Ocu. Posvjedočit će očevici njegove riječi: „Osjetivši da umire, zazivao je: ‘Isuse, primi dušu moju!’“ Blaženi je Bulešić bio svjestan da sve što ima, svi talenti i sposobnosti dolaze od Boga. Duboko je bio uvjeren da mu je Gospodin to podario kako bi prošao ovom Zemljom i izvršio svoju misiju, da čini dobro i posvjedoči za njega. On je u to uložio svaki trenutak ovozemaljskoga života, u produbljivanje svoga odnosa s Bogom i činjenje dobra bližnjemu. Iz njegovih zapisa u duhovnome dnevniku vidimo koliko je duboka bila njegova predanost Bogu. Trudio se svim silama prihvatiti Isusov poziv, nglasio je nadalje predslavitelj.

„Radi kao da ćeš živjeti zauvijek, moli kao da ti je ovo zadnji dan života“

Slijedom toga primjera, svatko bi se od nas trebao zapitati: „A ja?“ Svi mi primamo poziv: „Dodite, sve je spremno.“ Kakav će biti naš odgovor? S kakvim stanjem duha dočekujemo Njegov poziv? Jer, poznato je: ne znamo ni dana ni časa. Čuli smo: „Radi kao da ćeš živjeti zauvijek, moli kao da ti je ovo zadnji dan života.“ Što to za nas znači, za mene u sadašnjem životnom trenutku? Razmišljamo li sada kakvi bismo došli pred njega? Potrebno je doista se zapitati: „Kakav je moj odnos prema Bogu? A prema bližnjemu? Sjećaš li se kada si bio prezaposljen da posjetiš staroga prijatelja i kolegu koji živi sam? Ili staroga susjeda koji bolestan leži u bolnici? Mislimo li da uvijek

imamo dovoljno vremena?“ U ovoj našoj prebrzoj svakidašnjici, koja je odavno, znamo, nadišla brzinu prilagođavanja organizma, i psihe, tome svjedoče nebrojene metode suzbijanja toliko popularnoga i opće primijenjenoga stresa... gdje je tu naša duhovnost? Pronalazimo li je u svakidašnjem životu? U svakidašnjoj suradnji s bližnjima, kolegama, ukućanima? Ponekad je mnogo lakše moliti za mir u svijetu, nego se osobno potruditi postići mir i sklad u vlastitoj obitelji, u svakidašnjoj komunikaciji s kolegama, potaknuo je predvoditelj okupljene na promišljanje. Gospodine, daj nam milost da odgovorimo na mnoge poticaje Duha Svetoga te da posjetimo osamljene, dopremo do izgubljenih, žalosnih, do ljudi u potrebi. Otvori nam uši da te možemo čuti, a potom i djelovati.

Sudjelujmo u djelu spasenja sebe i drugih

Blaženi je Bulešić spremno otiašao ususret Gospodinu jer je cijeli život gradio svoj odnos s Njim. Jesmo li spremni suočiti se sa sobom? Sa svojim nedostatcima, koje se možda i samo sebi bojimo priznati? Dopraćamo li svojoj savjesti da nam propovori ili je zataškavamo najrazličitijim opravdanjima? „Okolnosti su takve, vremena su takva.“ Vjerujemo li doista da nas samo život sukladan Isusovu nauku vodi putem dobra? Samo ako budemo slijedili Isusov primjer, gradit ćemo oko sebe svijet dobrote te time sudjelovati u djelu spasenja sebe i drugih. Zar nije svatko od nas pozvan težiti prema onom plemenitom i duhovnom, a ne samo prema onom materijalnom? Zar nije svatko od nas pozvan s vjerom u Boga prihvatićti nevolje života, nevolje koje nam donosi sam život, ali i nevolje koje su prouzrokovane od drugih ljudi? Zar ne da svatko može i treba, ponajprije u svojoj kući, gledati na ono dobro i pozitivno? Zar nije da muž može i treba u svojoj ženi gledati i naglašavati ono što je čestito i plemenito te da žena treba u svome mužu tražiti crte ljudskosti, nježnosti i brižnosti? Zar nije da u svakom podčinjenom i nadređenom, u svakom susjedu, razumnom i nerazumnom, trebamo i moramo gledati sliku Božju jer svatko od tih ljudi ima barem klicu dobrote i Božjega Duha? Na kraju se prigodnim riječima čestitanja obratio načelnik PU istarske Alen Klabot koji je posebno pohvalio mnogobrojne aktivnosti i projekte koje neprestano provodi Policijska kapelacija bl. Miroslav Bulešić na čelu s kapelanom vlc. Ilijom Jakovljevićem. Misno je slavlje dojmljivim pjevanjem uzveličala Policijska klapa sv. Mateja iz Belovara. (G. Krizman)

ĐAKONSKO REĐENJE

Branimir Šapina

Zoran Cetinić

Darko Kovačević

Hrvoje Zaninović

U subotu, 24. studenog 2018. Porečka i Puljska biskupija dobit će nove đakone. Predstavljamo kandidate:

Branimir Šapina rođen je 22. 6. 1977. godine u Puli. Osnovnu i srednju školu završio je u Puli. Deset je godina radio u Arenaturistu. Aktivno se bavio nogometom i boćanjem. Diplomirao je na KBF-u u Rijeci u rujnu ove godine.

Zoran Cetinić, sin Ivana i Zilde, rođen je 22. veljače 1983. u Blatu na Korčuli kao treće od sedmoro djece, kršten 28. travnja 1983. u Župi Svih svetih u Blatu, a sakrament potvrde primio je 28. lipnja 1997. u Župi Svih svetih u Blatu. Osnovnu školu završio je u Blatu, srednju u Šapcu, a 2011. godine ulazi u Biskupijsko misijsko sjemenište „Redemptoris Mater“ u Puli gdje započinje filozofske i teološke studije. Godine 2003. slušao je kateheze u Blatu na Korčuli te ušao na Neokatekumenski put. Poziv za prezbiterat prvi je put osjetio 2007. godine na hodočašću mladih u Loreto. Otad je pohađao Centar za zvanja u Dubrovniku

i Splitu. Njegov je poziv na poseban način obilježen pozivom za poslanje nove evangelizacije na koju je pozvao Sveti Otac 1986. godine i koja se ostvaruje u neokatekumenskim zajednicama.

Darko Kovačević, sin Slavka i Jele, rođen je 2. svibnja 1980. u Mostaru kao treće od troje djece, kršten 25. svibnja 1980. u Župi Bezgrešnog začeća BDM u Jablanici – BiH, a sakrament potvrde primio je 10. svibnja 1997. Osnovnu i srednju školu završio je u Sarajevu, a nakon završenoga srednjoškolskog obrazovanja započeo je studij sporta u Sarajevu, ali je nakon dvije godine prekinuo studij radi zapošljavanja. Godine 2009. započeo je studij na Filozofsko-teološkom fakultetu na Franjevačkoj teologiji gdje je bio tri godine, a 2013. godine ulazi u Biskupijsko misijsko sjemenište „Redemptoris Mater“ u Puli gdje nastavlja filozofske i teološke studije. Godine 2009. slušao je kateheze u Katedrali Srca Isusova u Sarajevu te ušao na Neokatekumenski put. Poziv za prezbiterat osjetio je u srpnju 2013. godine na hodočašću u Rio de Janeiru.

Hrvoje Zaninović, sin Levina i Stane, rođen je 5. rujna 1970. u Dubrovniku kao jedino dijete, kršten 18. listopada 1970. u župi Velike Gospe, a sakrament potvrde primio je 30. svibnja 1993. u Župi svetoga Andrije u Dubrovniku. Osnovnu i srednju ugostiteljsku školu završio je u Dubrovniku. Od 1992. do 1996. bio je u ratu, a kao kuhan je radio 10 godina. Filozofske i teološke studije započeo je 2011. godine na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Sarajevu i nastavio na Visokoj teološkoj školi u Biskupijskom misijskom sjemeništu »Redemptoris Mater« u Puli gdje je ove godine položio sve ispite. Godine 2004. slušao je kateheze u Dubrovniku te ušao na Neokatekumenski put. Poziv za prezbiterat sazrijevao je jedno vrijeme, pomognut pohađanjem Centra za zvanja u Splitu i Dubrovniku, pa 2011. godine predaje zamolbu za ulazak u sjemenište.

U SPOMEN

Marija Breščić

U srijedu 11. listopada 2018. na pulskome smo se groblju oprostili od naše drage Marije Breščić, rođene Hek. Bila je to žena duboke vjere u Boga i blage naravi. Uza svu svoju patnju u dugotrajnoj bolesti i druge nedaće koje život nosi, nikada se nije žalila, već je uvijek bila spremna pomoći i puna razumijevanja za druge. Rođena 4. studenoga 1941. u selu Trošti nedaleko Pazina, rasla je uz marljive i dobre roditelje, koji su je odgajali u Bogoljublju i čovjekoljublju zajedno s bratom Josipom i sestrom Milenom. U Pulu je doselila 1965. godine neposredno nakon udaje. Bog joj je u braku podario dva sina, a dočekala je i unuka Noela s kojim se posebno ponosila. Nikada nije zanemarila nedjeljnu misu, koju je redovito pohađala u crkvi Majke Božje od milosti u Šijani. Dugi niz godina bila je članica molitvene grupe TREĆEG SRCA - Udruge Betlehem. Tu je svojom molitvom i ustrajnošću bila primjer i podrška ostalim članicama. U molitvenoj grupi ostala je praznina, a u iščekivanju i nadi ponovnog susreta, neka joj Gospodin bude nagrada za iskazanu dobrotu koju je pokazala na ovome svijetu i koju je nesebično dijelila svima oko sebe. (Darinka Milohanić, članica molitvene grupe Treće srce)

Poruka željezanskog biskupa Živkovića: Vukovar nema drugoga puta osim puta Kristovoga praštanja i pomirenja

VUKOVAR Pod gesmom „Vukovar – mjesto posebnog pietenja” u nedjelju 18. studenoga obilježava se 27 godina od pada Vukovara u ruke srpskog agresora, a u gradu-heroju i ove godine se okupilo nekoliko desetaka tisuća ljudi koji su odali počast poginulima za slobodnu Hrvatsku. Na obljetnicu sloma obrane Vukovara, 18. studenoga, prisjećamo se najkrvavije bitke Domovinskog rata i tro-mjesečne opsade u kojoj su poginula 1624 hrvatska branitelja i civila, a grad je gotovo srušen sa zemljom. Sudionici obilježavanja najprije su se u 9 sati okupili pred vukovarskom bolnicom gdje se održavao prirodni komemorativni program. U Vukovaru je i državni vrh. U gradu-heroju je predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović, predsjednik Vlade Andrej Plenković, predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković, vukovarski gradonačelnik Ivan Penava, brojni političari, hrvatski biskupi i svećenici te građani. Kolona sjećanja predvođena hrvatskim braniteljima i članovima obitelji ubijenih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Vukovara krenula je oko 10.30 sati prema Memorijalnom groblju hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata gdje će najviša državna i ostala brojna izaslanstva polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća odati počast poginulima u obrani Vukovara. Dok je kolona prolazila gradskim ulicama, sa župne crkve Sv. Filipa i Jakova stalno su zvonila zvona, a duž ulica nalazi se nekoliko tisuća lampiona koje su jutros upalili vukovarski osnovnoškolci. Kolona sjećanja stigla je na Memorijalno groblje gdje su najviša državna i ostala brojna izaslanstva po-

laganjem vijenaca i paljenjem svijeća odala počast poginulima u obrani Vukovara. Misu zadušnicu na Memorijalnom groblju žrtava iz Domovinskog rata predvodio je mons. Egidije Ivan Živković, željezanski biskup iz austrijskoga Gradišca. Pozdravnu riječ je uputio đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić. “Pozdravljam sve vas, dragi Vukovarci i sve vas, draga braće i sestre, pristigli s različitih strana naše nadbiskupije, iz čitave domovine i iz inozemstva, kako biste bili dionicici ove komemoracije i euharistijskog slavlja. Na osobit način pozdravljam sve vas, poštovani i dragi branitelji, članovi udruga proisteklih iz Domovinskog rata, članovi obitelji stradalih branitelja, civilnih žrtava i onih čija mrtva tijela još uvijek tražimo kako bismo ih mogli dostoјno pokopati s molitvom i pijetetom kojega zasluzuju”, poručio je nadbiskup Hranić.

Željezanski biskup Živković je u svojoj propovijedi istaknuo: Hodajući u koloni sjećanja, dostojanstveno sam gazio, ovu zemљu natopljenu mučeničkom krvljom. Za pete su mi se lijepili: zemљa, krv i suze a kroz tijelo mi je prolazila jeza i jauk bespomoćnih zarobljenika, koji su mučeni kao Krist na svome križnom putu. Ponavljao sam danas u sebi više puta Kristove riječi, Egidije, smiri se: ‘Neka se ne uznemiruje sreća tvoje’. Svaki korak prema ovome groblju u meni je stvarao sve veću bol i suze, pitajući se zar je moguće da su kršćani vršili ovolika zla. Veliko zlo je danas vezano uz pitanje nestalih. Vi odgovorni, kada ćete napraviti minimum ljudskoga pijeteta i dostojanstva i vratiti kosti od 1952 zaroobljene, mučene i ubijene duše? To vas pitam u ime ožalošćenih obitelji. Ta kost i te kosti tisuće mrtvih nalaze se skrivene

u utrobi zemlje. Molim vas, iskopajte to hrvatsko blago i vratite ga u njihov i naš Vukovar. Izbacite tu kost iz svoga grla koja vas blokira u svim dobrosusjedskim pregovorima. Nemamo drugoga puta, nego: put priznanja istine, put praštanja i pomirbe, put novoga početka u Isusu Kristu. Mi smo svjesni da neke boli Vukovar i Dan sjećanja na nevine žrtve. Tko prešuće žrtve on ih ponovo ubija. Znam da zločince boli nečista savjest i vjernička moć praštanja hrvatskoga čovjeka koji živi po Kristovim riječima: Bože, oprosti im jer ne znaju što čine. Trebam biti uvijek vođeni današnjim evanđeljem: ako je Krist koji je pretrpio nepravednu smrt, sve oprostio, to moramo i mi danas činiti ako želimo biti Kristovi. Braće, Vukovar nema drugoga puta osim puta Kristovoga praštanja i pomirenja.” (IKA)

NE TRAŽI SAMOGA SEBE

Goethe je rekao svome savjetniku Schlosseru: *Uistinu se može duboko štovati jedino čovjeka koji ne traži samoga sebe*. Tu je rečenicu prenio Nietzsche u svojoj knjizi *S onu stanu dobra i zla*. (Nije preporučljivo čitati je za onoga tko nema dobar želudac.) Iza te je rečenice donio kinesku izreku kojom mame poučavaju dječicu: *siao-sin – umanji svoje srce*. Tako kaže Nietzsche. Nekada je osjećao, premda je bio borac protiv Boga, kako mu misli dolaze izvana, *odozgo* i *odozdo*. Čovjek je biće objave. Razgovora s Bogom. U nas dolaze spoznaje koje nikako ne možemo sami od sebe razumjeti. Sigurno je i Nietzschea i Goethea dirala *milost*. Svetlo odozgo. Istina koja nikomu nije daleko. U *Ponovljenom zakonu* Bog kaže Izraelcima da im je Riječ blizu srca i usta. Blizu ti je Riječ. Sjeme Riječi posijano je u sva srca. I to sjeme uvijek klijai raste. Nama je navještena *kerigma*: *Krist je umro i uskrsnuo za nas da više ne živimo za sebe*. Krist je razbio princip zla. Princip života za sebe i uništavanja drugoga. Ubijanja Boga. Tko primi *kerigmu* i ona u njemu zaživi, taj živi na slavu Božju i na dobro bližnjih. To je najveći sjaj svakoga ljudskog bića. Goethe je to duboko osjećao. Sve ostalo smrdi. Samo čovjek koji ne *traži* sebe, širi miris. U gornjem je tekstu i Nietzsche istaknuo riječ *traži*. Traženje sebe jače je od mene. Ono je *sila* koja me goni. Jedino onaj koji ima u sebi *Kristovu silu*, Njegova Duha, može *ne tražiti* sebe. Krist je donio na svijet tu vatrnu. Toga Duha. U njemu je djelovala sila koja ga je gonila da daje život za druge. Oni koji su Ga susreli otvorena srca, ostali su duboko pogodeni. Štovali su Ga neizmjerno. To štovanje prelazi s naraštaja na naraštaj. *Siao-sin*. Moja mi Mama-Marija-Crkva kaže: *Umanji svoje srce!* Traži Krista. Traži da ti Krist dadne svoga Duha, silu da ne tražiš samoga sebe. Silu koja će poništiti onu silu koja vlada u tebi. Tvoju silu smrti. Silu zatvaranja. Silu straha. Silu sebeljublja. Blizu ti je Riječ. Upisana duboko u tvom biću. Stvoren si iz ljubavi. Stvoren si za ljubav. Sebedarje. Sjeme te Riječi probija se u tebi. Nemoj ga gušiti. Otvori se Raspetomu. (Nietzsche se pred kraj zemaljskoga života potpisivao: *Raspeti*.) On ti je bliži nego ti sam sebi. Sjeti se Augustina: *Ljubav prema Bogu i bližnjima do prijezira samoga sebe. I ljubav prema sebi do prijezira Boga i bližnjega*. Bog jest ljubav.

BLAGDAN SVIH SVETIH U LABINU

Na blagdan Svih svetih, s početkom u 15.00 h, vjernici Labina i župa koje svoje pokojne pokapaju na labinskom groblju, imali su priliku prisustvovati sv. misi koja je služena za sve pokojne. Misu je ispred mrtvačnice predvodio vlč. Blaž Bošnjaković, a uz njega su u koncelebraciji bili rabački župnik te župnik i kapelan Staroga grada Labina i Raše. Drugu godinu zaredom ovoj su se sv. misi pri-družile i civilne vlasti te su tako nazočili labinski gradonačelnik i vijećnici koji su na kraju mise, nakon molitve kod središnjega križa, položili vijenac u spomen svim pokojnim braniteljima i onima koji su na bilo koji način uložili svoj život u dobrobit našega grada. Nakon polaganja vijenca uslijedio je pojedinačans blagoslov grobova. (L)

OBAVIJEŠT

HODOČAŠĆE U SLAVONIJU

Župa Gospe Fatimske iz Labina Doneg organizira trodnevno hodočašće u Đakovo, Osijek, Aljmaš i Vukovar.

Vrijeme: od 1. do 3. ožujka 2019.

Cijena cjelokupnoga aranžmana s dvama noćenjima i hranom iznosi 1.300,00 kuna.

Može se plaćati u više rata. Upisati se možete kod župnika Blaža Bošnjakovića i kod gđe Ljiljanke Česnik.

KONTAKT: 091 788 1094 (vlč. Blaž) i 091 735 9383 (Ljiljanka).

Ponuda vrijedi za sve vjernike Labinskoga dekanata, pa i šire – dok se ne popune sva mjesta u autobusu.

Dobrodošli!

(BEZ) RAZLOŽNO STANJE OPĆEGA NEZADOVOLJSTVA

Sa zadovoljstvom se može ustvrditi kako Hrvatska na planu finansijske stabilizacije bilježi, već drugu godinu zaredom, dobre rezultate. Rast uku-pnoga društvenog prihoda, smanjenje javnoga duga, smanjenje nezaposlenosti, i još takvih nekoliko pozitivnih trendova, ohrabruju i upućuju na konačan izlazak Hrvatske iz duge gospodarske krize i stagnacije. Tu činjenicu, ama baš ni u čemu ne umanjuju aktualna negativna kretanja u svezi s Uljanikom i uz ostalu istarsku ortačku ekonomiju, kojom se politički i finansijski isisalo iz Istre gotovo sve vrijedne javne resurse, s izuzetkom dijela još neurbaniziranoga slobodnog prostora. O tome smo već ponešto pisali i prošloga mjeseca.

Društvo bez potrebnih vrlina

No, vratimo se mi ovdje razmatranju aktualnoga društvenog stanja koje nije izravno, i isključivo, u svezi s gospodarskim čimbenicima. I, što se tu može vidjeti i otkriti? Vidi se kako ti pozitivni gospodarski trendovi ne uspijevaju po- lučiti pozitivan efekt na sveukupne društvene odnose i društvena kretanja u nas. Štoviše, može se utvrditi kako su upravo društveni odnosi u Hrvatskoj obilježeni raznoraznim nekontroliranim sukobi-ma, koji su jako učestali, zahvaćaju sve slojeve društva i, u konačnici, veoma je malo skupina i društvenih grupa koje su zadovoljne svojim položajem u hravatskom društvu. Takvo se stanje veoma konkretno iskazuje brojkom od gotovo 70 % pučanstva koje smatra da Hrvatska ne ide uspješnim (pravim) putem razvoja. To nisu zanemarive brojke, a pogotovo ne u kontekstu tih nekih pozitivnih pokazatelja koji nam se nude kao objašnjenje i kao politički apaurin za smirivanje tenzija i za „bezboljniji život“.

Ocenjujem kako su ipak loši rezultati na planu društvene stabilnosti prvenstveno posljedica politički nedosljednih odluka političkoga vodstva vladajuće stranke, koja je izgubila, ili odbacila, politički sen-zibilitet za svoje biračko tijelo i prestala voditi računa o njegovim političkim, ali i idejnim i moralnim afinitetima. Previše se društvenih skupina, odjednom i intenzivno, našlo u poziciji da propituju kakav je to hibridni politički i društveni put koji forsira i nameće trenutno vladajuća skupina. A na tom se putu ne može razabrati ni što je lijevo, a ni što je desno, ni što je pravo, ni što je krivo. Posve je nejasno što ta politika drži za hrvatski, a što za nehrvatski interes. Uopće, to je jedno stanje odnosa i političkih rješenja bez čvrstih načela, bez jasne i dosljedne rodoljubne politike, bez jasnih moralnih kriterija u procjeni dobra i zla, bez ikakve poveznice s hrvatskom vjerničkom i domoljubnom tradicijom itd. Pokušajmo naći uzroke tomu u širem kontekstu europskih integracija i europskih politika.

Karakteristike Otvorenoga društva

Pobjedom demokracije, višestranačja, hrvatsko se društvo uglavnom razvijalo smjerom ideološke i svjetonazorske po-djele na ljevicu i desnici. Takav je mo-del prakticirala gotovo cijela Europa, a u dobrom dijelu i svijet. Hrvatska se tako-đer kretala tim smjerom i bilježila je na parlamentarnom planu pretežito izborne uspjehe političke desnice. Kandidaturom za članicu Europske unije, Hrvatska je na više načina i s više raznih metoda pritisaka, ucjene, pa i prijetnje, bivala tjerana u politički okvir jedne liberalne, poslušničke i sluganske demokrature (sjetimo se Haškoga suda, ucjena susje-da, nametnutih manjinskih privilegija,

abolicije...), u kojoj su se razne udruge civilnoga društva, mediji, razgranat ne-vladin sektor, kao i prateća anacionalna i rodna ideologija, a ne narod, namet-nuli kao arbitri u ocjeni i procjeni kakva Hrvatska treba biti i izgledati. Trenutna vladajuća nomenklatura u Hrvatskoj neviđenom lakoćom provodi i nameće hrvatskom društvu posve neshvatljive kriterije u valorizaciji svojih trajnih vri-jednosti, svojih simbola, svoga identiteta i svoga kršćanskog bitka. To već izaziva, i treba izazivati, velik otpor u narodu jer je na djelu vidljiva namjera da se poli-tičkim dogовором ključnih aktera, pa i političkom korupcijom i ortaklukom, devastiraju mnoga pozitivna hrvatska društvena i politička dostignuća, ostva-rena u posttotalitarnom razdoblju i teško očuvanoj slobodi i samostalnosti. Najno-vije poništavanje volje naroda u pitanju raspisivanja referenduma oko Istanbul-ske konvencije i promjena izbornoga za-kona, izraz je krajnje političke arogancije s elementima nedemokratske vladavine i političke batatosti.

Kamo to vodi i kakav se epilog ta-kgova ponašanja može očekivati, zorno pokazuje slučaj njemačke kancelarke Merkel koja, poražena i ponižena u očima Nijemaca, očekuje kraj svoje političke karijere. Bilo bi dobro, ako to umiju i znaju, da i hrvatski vladajući upravitelji na vrijeme odustanu od smjera birokrat-skoga upravljanja politikom i ljudima, u kojoj su ljudi samo brojevi, a politika umijeće stvaranja bilo kakve dobiti i zara-de, bez obzira na iznos štete. U Hrvatskoj, naravno, i u Istri, upravo su na djelu takvi negativni procesi u kojima društvo samo zbraja, i plaća, društvene štete. Zbog toga smo tu gdje jesmo. Osiromašeni i ne ma-nje očajni.

DOK HRVATSKA TUGUJE, U DIJASPORI SE SLAVI SJEĆANJE NA „STARU DOMOVINU“

Večer hrvatskih povratnika u Zagrebu i koncert u čast „staroj domovini“ u Gradišću

Prvi Hrvati-povratnici iz iseljeništva počeli su stizati već s prvim danim agresije na Hrvatsku. To je bilo naziranje samostalne Hrvatske za kojom su mnogi čeznuli. Dijaspore je trajno pratila sva zbivanja u Jugoslaviji pa je tako i devedesetih godina prošloga stoljeća bila pripravna uključiti se na sve načine u pomaganju svojoj domovini u stjecanju slobode i samostalnosti. Mnogi su osobno došli u Hrvatsku, a ostali su izravnim humanitarnim akcijama i prikupljanjem novca sudjelovali u spašavanju Domovine. Ta su pomoći i snažna i utjecajna lobiranja za slobodu hrvatskoga naroda snažno doprinijela bržoj pobedi u Domovinskom ratu. Nakon rata mnogi su se odlučili nastaniti trajno u Hrvatskoj pa su se vraćale cijele obitelji i brojni imućni investitori. Osnivali su se Klubovi hrvatskih povratnika, Dani iseljenika po raznim dijelovima Hrvatske, pa i u Istri. U Istri je značajnu ulogu odigrao i Klub hrvatskih povratnika iz iseljeništva „Krasna zemlja“. Nažalost, vrlo je brzo loša politika vođenja naše mlade države zanemarila velikodušnost svojih sunarodnjaka iz svijeta, koji jo više nisu bili potrebni i dobri, pa se domoljubni planovi iseljenika nisu ispunili. I klubovi su se raspadali, iseljenici su se opet vraćali u zemlje gdje su upoznali bolju uređenost država i sigurniji život. Išlo je to polako, ali danas, već drastično, uz iseljenike-povratnike, sada odlazi najbolja i najobrazovanija populacija ljudi naše malobrojne zemlje Hrvatske.

Povratak i integracija u hrvatsko društvo

Glavni su ciljevi Kluba hrvatskih povratnika iz iseljeništva bili poticanje hrvatskih iseljenika, bivših hrvatskih političkih i ekonomskih izbjeglica, na povratak u Domovinu, pomaganje prilikom njihova povratak i integracije u hrvatsko društvo. Glavni su statutarni ciljevi za boljšak u Hrvatskoj bili:

– povezivanje hrvatskih povratnika, organiziranje njihova međusobnoga susretanja i izmjene iskustava te poticanje na njihovu međusobnu suradnju

– djelovanje na zaštiti prava hrvatskih povratnika iz iseljeništva

– priređivanje stručno-znanstvenih okruglih stolova i simpozija na temu problematike povratka hrvatskih iseljenika u Domovinu

– razvijanje povjerenja između hrvatskih povratnika iz iseljeništva i hrvatskih državljana u Domovini putem objektivnog znanstvenog, stručnog ili publicističkog istraživanja

– širenje optimizma među hrvatskim iseljenicima za povratak u Domovinu; poticanje gospodarskoga ulaganja hrvatskih iseljenika u Hrvatsku i prijenosa njihova kulturološkog iskustva iz inozemstva...

Međusobno umrežavanje

Međutim, ni danas kad je nastupio ogroman val iseljavanja institucije ne čine ništa značajno što bi omogućilo ostanak onih koji su još ovde, a još manje rade na povratku onih koji bi to željeli, ali nemaju više povjerenja u ovu državnu vlast. Ipak, jedan manji broj domoljubnih i radišnih povratnika u Hrvatskoj živi i radi i pomalo su umreženi kako bi surađivali i družili se. Nedavno je tako u

Zagrebu organiziran jedan poveći susret hrvatskih povratnika. Večer povratnika održana je u Zagrebu 26. listopada i okupila je brojne povratnike iz iseljeništva i njihove prijatelje. Uz druženje, razmjenu iskustava i međusobno umrežavanje večer je obilježila i nazočnost humanitarne udruge Fra Mladen Hrkać. Večer hrvatskih povratnika održana je pod pokroviteljstvom Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske, a u organizaciji udruge Hrvatska uzdanica i suorganizaciji Hrvatske matice iseljenika. Cilj je bio afirmirati potencijal hrvatskoga iseljeništva koje godinama doprinosi Republici Hrvatskoj, ali prije svega omogućiti susret hrvatskih povratnika u Domovini kako bi se međusobno povezali i ostvarili prijateljske veze koje uvelike doprinose lakšem povratku i prilagodbi na život u Hrvatskoj.

Uime glavnoga inicijatora i organizatora ove večeri, udruge Hrvatske uzdanice, gostima se obratio predsjednik dr. Ivan Radić: „Ta ideja ponovnoga susreta, okupljanja hrvatskih povratnika u Zagrebu, na jednoj lijepoj večeri uz glazbu i druženje,

bila nam je misao vodilja u samoj organizaciji, želja da se ponovno sretnemo, da upoznamo one koje su se nedavno vratili u Lijepu Našu, da im ponudimo prijateljsku ruku ili razmjenimo s njima dosadašnja iskustva te se još bolje povežemo sa svima u Domovini, kako bismo poslovno i privatno ukazali na snagu hrvatskoga iseljeništva.“ Državni tajnik i izaslanik predsjednika Vlade Republike Hrvatske Zvonko Milas izjavio je: „Uvjeren sam da ćemo upravo i s vašom podrškom prenijeti jednu pozitivniju sliku o našoj domovini, a samim time biti i poticaj povratku naših iseljenika i njihovih obitelji.“

Zajedništvo domovinske i iseljene Hrvatske

Glavni je cilj večeri bio u prvi plan staviti povratak, a ne odlazak ljudi iz Republike Hrvatske, potaknuti zajedništvo domovinske i iseljene Hrvatske, senzibilizirati cjelokupnu hrvatsku javnost za mogućnosti koje Hrvatska ima. Hrvatska matica iseljenika također se uključila u organizaciju. „Kao sigurna poveznica Domovine i iseljeništva već više od 65 godina, a matično sjedište u Zagrebu možda je prvo mjesto, nakon zračne luke u koje hrvatski povratnik dođe. To je susretište Domovine i iseljeništva, povratnika i onih koji žive u Domovini, ali se vesele dolasku svakoga iseljenog čovjeka – rekao je ravnatelj HMI-ja Mijo Marić. Svaki je iseljenički susret i humanitarni jer je iseljenička duša uvijek darežljiva prema svome narodu i svojoj zemlji. Tako je i ova večer povratnika imala i humanitarni karakter, zahvaljujući udruzi „Fra Mladen Hrkać“. Predsjednik Udruge Ivan Soldo predstavio je projekt „Dom fra Mladen Hrkać“ te je ustro prikazan pre-

zentacijski video o Udrudi. „Hrvatski iseljenici i povratnici od davnina su dopriniseli razvoju i boljitku Hrvata u Domovini. Naša udruga najbolje svjedoči o tome s obzirom da je kontinuirano i izdašno podržavaju hrvatske organizacije i pojedinci iz cijelog svijeta. Kako dosad, tako i u izgradnji Doma fra Mladen Hrkać, njihova je potpora ključna i značajna za uspjeh u pomaganju najpotrebitijima“, istaknuo je Soldo. Na večeri je potpisana trajni nalog za mjesecne donacije Udrudi te je omogućena kupnja humanitarne tombole. Cjelokupan prihod humanitarne tombole bit će za pomoć osobama koje su na liječenju daleko od doma. Uz ovu lijepu humanitarnu akciju, ova je večer potvrdila entuzijazam ovdašnjih povratnika s porukom za ostanak, a ne odlazak iz Hrvatske. Ali, za ostanak je potrebno učini nešto puno konkretnije od jedne zabavne večeri.

Hrvati Austrije, Slovačke i Mađarske punim srcem zapjevali pjesme iz „stare domovine“

U subotu, 6. listopada 2018. u Željeznom je održan koncert zbora Paxetbonum na kojem je svećano obilježeno utemeljenje Gradišćanskoga društva Hrvat S.A.M. Zbor ima oko 150 članova gradišćanskih Hrvata iz Austrije, Mađarske i Slovačke, a iz zборa je ove godine izrasla i udruga čiji su članovi također Hrvati iz svih triju spomenutih država. Nakon četiri godišnja koncerta u Filežu, ovaj peti i iznimno uspješan godišnji koncert zbora Paxetbonum, pod ravnateljem maestra Ive Šeparovića, održan je u poznatoj Haydnovoj dvorani u dvorcu Esterházy u Željeznom, gdje se okupio velik broj gradišćanskih Hrvata, njihovih gostiju i visokih uzvanika. Na-

zočni su bili biskupi iz svih biskupija u kojima žive gradišćanski Hrvati, biskup hvarske mons. dr. sc. Petar Palić, provincial Franjevačke provincije Bosne Srebrenre fra Jozo Marinčić i brojni svećenici, kao i važni predstavnici društveno-političkoga života iz Austrije, Mađarske, Slovačke i Hrvatske. Nazočna je bila i veleposlanica Republike Hrvatske u Republici Austriji dr. sc. Vesna Cvetković, a među visokim gostima iz „stare domovine“ bili su državni tajnik Zvonko Milas, ministrica kulture i izaslanica predsjednika Vlade Republike Hrvatske dr. sc. Nina Obuljen Koržinek te zamjenica gradonačelnika Grada Zagreba dr. sc. Olivera Majić, a domaćin događanja i *spiritus movens* cijelog projekta bio je biskup željezanski mons. dr. sc. Egidije Živković. U svome obraćanju skupu državni tajnik Milas rekao je kako je prekrasno čuti da hrvatske pjesme tako lijepo i puna srca pjevaju solisti i zbor u kojemu je više od stotinu pjevača, ali i cijela dvorana, što najbolje pokazuje snažnu povezanost Hrvata koji žive u Gradišću s Hrvatskom. Istaknuo je kako je vrlo korisna postojeća suradnja brojnih hrvatskih udruga i društava, kao i hrvatskih općina, župa i škola iz Austrije, Mađarske i Slovačke te kako smatra da će današnje osnivanje udruge Hrvat S.A.M. dodatno poboljšati međusobnu komunikaciju i suradnju te razviti nove načine i mogućnosti za očuvanje i razvijanje hrvatske gradišćanske kulture.

U nedjelju, 7. listopada 2018. hrvatsko je izaslanstvo nazalo hrvatskom hodočašću ili kako gradišćanski Hrvati kažu *shodisci* u Željezno na Brig. Ovo hodočašće, jedno je od triju godišnjih hodočašća gradišćanskih Hrvata, održava se već više od 120 godina svake prve nedjelje u listopadu, prilikom spomena Blažene Divice Marije od svetih očenašev. **Sv.** misu predvodio je biskup mons. dr. sc. Egidije Živković, uz koncelebriranje brojnih svećenika i glazbenu pratnju Štikapronskih tamburaša i Franjevačkogass zbara iz Sarajeva.

Gotičke freske, oltarne pale i sakristijski ormar zasjali novim sjajem

PAZIN U pazinskoj župnoj crkvi sv. Nikole biskupa održano je u utorak, 30. listopada 2018. predstavljanje rezultata konzervatorsko-restauratorskih radova na zidnim slikama u svetištu, oltarnim palama i sakristijskom ormaru. Događaj je organizirao Hrvatski restauratorski zavod čiji su djelatnici od 2011. do 2018. marljivo radili kako bi umjetnine nemjerljive vrijednosti koje sadrži ta crkva zasjali novim sjajem. Provedeni radovi omogućeni su potporom Ministarstva kulture, Istarske županije i Grada Pazina. Posebnu radost zbog provedenih radova izrazio je pazinski župnik i dekan preč. Mladen Matika, zahvalivši svima koji su uložili veliko znanje i trud kako bi se tim djelima koja se rađaju iz vjere i izražavaju vjeru dodatno oplemenila ta 750 godina stara župna crkva. U ime Ministarstva kulture okupljenima se obratila pročelnica konzervatorskog odjela u Puli za područje Istarske županije Lorella Limoncin Toth koja je naglasila kako žitelji Pazina mogu biti ponosni na izuzetno vrijedne freske koje ima njihova crkva te je ujedno rekla kako to nije kraj radova, namjerava se prionuti obnovi zvonika župne crkve, najavila se. Vladimir Torbica, pročelnik upravnog odjela za kulturu Istarske županije, podsjetio je da su te vrijedne umjetnine signum tempore, znakovi vremena te je istaknuo kako će se sva sredstva uložena u restauraciju ovih djela koja osim umjetničke i imaju i veliku duhovnu vrijednost, zasigurno višestruko vratiti. U ime Porečke i Pulske biskupije skupu se obratio biskup u miru mons. Ivan Milovan. On je podsjetio kako je Istra područje s najgušće lociranim freskama.

Prisjetio se vremena kada je u tu crkvu dolazio kao đak Pazinskog sjemeništa te kako su tada, i sve do obnove, freske bile nešto što se pomalo neodređeno naziralo na svodu, a sada će, na radost vjernika, ali svih koji budu posjetili tu crkvu, one itekako jasno predstaviti svu svoju ljepotu. Grad Pazin počašćen je ovim velebnim zahvatom koji je proveden u župnoj crkvi, rekao je pazinski gradonačelnik Renato Krulčić te je, uz zahvalu svima koji su to omogućili naglasio kako je ovo prigoda da se povuče paralela vrijednosti između vremena nastanka fresaka i današnjice, odnos prema baštini i identitetu definira nas kao ljudi, rekao je.

Rezultati restauratorskih zahvata

Ravnateljica Hrvatskog restauratorskog zavoda dr. sc. Tanja Pleše podsjetila je da se završetak ovih radova poklapa s obilježavanjem Europske godine kulturne baštine, koja se održava pod geslom „Umjetnost dijeljenja“, istaknuvši kako je najbolji način njezina obilježavanja upravo prezentiranje te kulture baštinicima, žiteljima kraja gdje se nalazi. Ove freske, zbog svoje vrijednosti i posebnosti zauzimaju posebno mjesto na kulturnoj ruti istarskih fresaka, istaknula je. U nastavku su voditeljice stručnih timova prezentirale rad i rezultate restauratorskih zahvata: dr. sc. Višnja Bralić predstavila je obnovu oltarnih pala, o ciklusu zidnih slika u svetištu govorila je konzervatorica i restauratorica Kristina Krulić, a obnovi sakristijskog ormara viši konzervator – restaurator Tijana Annar Trputec Strčić. Dr. sc. Višnja Bralić, pomoćnica ravnatelja za pokretnu baštinu je detaljno predstavila

konzervatorsko-restauratorske radove na djelima štafelajnog slikarstva u crkvi sv. Nikole koji su se provodili u Hrvatskom restauratorskom zavodu u kontinuitetu od 1998. do 2015. godine. Restaurirano je 13 slika različitih dimenzija, funkcije i provenijencije. Među palama nabavljenim za bočne oltare pedesetih i šezdesetih godina 18. stoljeća, ističu se radovi pavlinskog slikara Leopolda Kecheisena za oltare sv. Josipa i sv. Margarete Kortonske, kao i slika Bogorodice od Ružarija s obilježjima mletačkog, ali i srednjoeuropskog slikarstva. Najveća oštećenja na oltarnim slikama bila su uzrokovana djelovanjem prekomjerne vlage pa je nakon dovršenih restauratorskih radova posebna pozornost posvećena osiguranju boljih uvjeta i poleđinske zaštite pri ponovnoj montaži na oltare.

Radovi na slikama

Drugu veliku skupinu činili su radovi na slikama iz spremišta crkve, koji su zbog zapuštenosti i neprimjerenih uvjeta čuvanja bili u izrazito lošem stanju. Radi se većinom o oltarnim palama koje su također djelo pavlinskog majstora Leopolda Kecheisena i izvorno su pripadale inventaru pavlinske crkve Sv. Marije na Jezeru. Njihovom je obnovom znatno proširen opus slikara koji u Istri nije radio isključivo za pavlinske samostane, nego i za ostale crkvene i privatne naručitelje, uz posao ekonoma koji je obavljao u maticnom samostanu u Svetom Petru u Šumi. Posljednju skupinu restauriranih slika iz crkve sv. Nikole čine portreti tršćanskih biskupa iz pazinske obitelji Rapici te portret pazinskog preposta Antuna Vida Franjula, djela nepoznatih majstora 18. stoljeća. Sustavno konzerviranje i restauriranje slikarskog inventara potaknulo je i ostale konzervatorsko-restauratorske radove u interijeru crkve kojima se nastoji očuvati i prezentirati njezina povjesna slojevitost.

O osjetljivom i zahtjevnom radu na restauraciji sakristijskog ormara iz 18. stoljeća govorila je Tijana Annar Trputec Strčić. Riječ je o reprezentativnom primjeru baroknog crkvenog namještaja iz 1737. godine, iznimnom radu mjesne radionice, na kojem su 2018. godine dovršeni radovi u Hrvatskom restauratorskom zavodu. Ukrasavaju ga minuciozne intarzije izrađene od raznih vrsta drva (orah, javor, šljiva, maslina) koje su obogaćene sjenčanjem vrućim pijeskom, a sudeći prema ostacima zelenog i crvenog pigmenta, mjestimično su bile i kolorirane. U gornjem dijelu orma-

ra središnje vratnice, s detaljno izvedenim prizorom Navještenja sa svake strane, rube četiri vratnice s figurama svetaca, a fronte malih, unutarnjih ladica krase vedute naselja i pastoralni prikazi. U donjem dijelu ormara, vratnice i ladice krase prikazi ptica koji se izmjenjuju s vazama s cvijećem. Vlaga iz poda i zida crkve uzrokovala je razvoj gljivica i plijesni te posljedično napade drvotočaca i propadanje drvene mase, najviše na podnožju i leđima donjeg dijela. Provedeni konzervatorsko-restauratorski radovi na sakristijskom ormaru imali su dva cilja: uklanjanje debelih slojeva potamnjelog laka, zbog kojih nije bilo moguće iščitati detalje delikatnih intarzija i rezbarija, i uspostavljanje njegove uporabne funkcije, s obzirom na to da će se ormar i dalje koristiti za čuvanje misnog ruha i posuđa. Prije radova obavljene su detaljne analize slojeva boje i lakova te vrste drva kako bi se precizno odredila metodologija rada. Velika je pažnja posvećena konsolidaciji i učvršćivanju nosive konstrukcije, zbog znatnih oštećenja od djelovanja vlage, gljivica i insekata.

O zidnim slikama

Slijedeće predavanje održao je povjesničar umjetnosti Željko Bistrović. On se je pozabavio problemom naručitelja zidnih slika u župnoj crkvi sv. Nikole. Temeljem stila, tehnika te brojnih povijesnih izvora naveo mogućnost da su naručitelji bi izravno carski par Fridrich III. i njegova žena Eleonora Portugalska. Car je, naime, Pazinsku grofoviju poklonio svojoj ženi kao ženidbeni dar i u njezinu je vlasništvu bila od 1452. do 1467., u vremenu kada se procjenjuje da su nastale te zidne slike. O zidnim slikama govorila je konzervatorica i restauratorica Kristina Krulić. Predstavila je kompleksan, detaljan i dugotrajan rad obnove ciklusa zidnih slika u svetištu župne crkve sv. Nikole koji opsegom, očuvanostu i slikarskom kvalitetom zauzima važno mjesto

unutar korpusa gotičkog zidnog slikarstva Istre i podalpskih prostora. Na svodu su prikazani Boj anđela i Geneza, dok se na bočnim zidovima nalaze prikazi iz Biblije siromaha (Biblia pauperum). Oslik je F. Stelè isprva pripisao majstoru iz kruga suradnika Jakoba Sunteru, kojega prepoznaće kao Leonarda iz Brixena. Ujedno je pretpostavio utjecaj pazinskog ciklusa na razvoj lokalne slikarske produkcije, poglavito na radionicu Vincenta i Ivana iz Kastva. Tezu o južnotirolskom porijeklu oslika prihvatio je poslije i B. Fučić, no recentna su istraživanja preispitala navedene teze i uputila na druga srednjoeuropska ishodišta pazinskog slikara. Zidne slike otkrivene su oko 1930. godine ispod slojeva boje i žbuke, kad su i restaurirane pod nadzorom tršćanske Soprintendenza alle opere d'antichità e d'arte. Recentnim konzervatorsko-restauratorskim istraživanjima i radovima, koje provodi Hrvatski restauratorski zavod od 2011. godine, nastojalo se utvrditi stanje njihove očuvanosti, odrediti metodologiju radova te valorizirati povijesne integracije zidnog oslika u svrhu njihove završne prezentacije. Dosadašnjim je zahvatima zidni

oslik čišćen i konsolidiran, a u završnoj je fazi provedena integracija slikanog sloja, ili retuš kojim su slike dobile sadašnji izgled, što bliži originalnom.

Hrvatski restauratorski zavod je upravo u Europskoj godini kulturne baštine predstavio dosadašnje radove u crkvi sv. Nikole u Pazinu koji su uključili konzervatorsko-restauratorske zahvate na zidnim slikama u svetištu te na oltarnim palama i sakristijskom ormaru.

Crkva sv. Nikole u Pazinu

Crkva sv. Nikole podignuta je 1266. godine o čemu svjedoči latinski natpis na glavnom pročelju. Godine 1441. godine dobiva gotičko višekutno svetište, nadsvđeno zvjezdastim svodom. Dograđivanje bočnih kapela počelo je 1659. godine, a one su u velikoj obnovi u baroknom stilu iz šezdesetih godina 18. stoljeća spojene u bočne brodove i opremljene novim oltarima. U prošlosti je imala status prepoziture što je značilo da je bila nadređena župama porečke biskupije na području habsburške Istre. Prvi prepozit imenovan je u prosincu 1285. godine. Posebnu zanimljivost predstavlja mrežasti gotički svod prezbiterija s ciklusom fresaka naslikanim oko 1460.g. Te freske spadaju u sam vrh kasnogotičkih likovnih ostvarenja u Istri. Isti način gradnje svoda koristio se kasnije pri gradnji još nekih istarskih crkava, pa i one u pazinskom Franjevačkom samostanu. Još prije izgradnje Sv. Nikole u Pazinu je postojala manja crkva u kaštelu, dostačna za potrebe malobrojnog stanovništva. Od nje su nam ostali tek rijetki zapisi u starim ispravama i par kamenih fragmenata. Osnovni ugodaj ambijenta stvaraju unutrašnja oprema, oltari i crkveni namještaj. Sedam današnjih oltara potječu iz 17. i 18. st. Ova tipična konstrukcija gotičke arhitekture prenesena je u Istru preko sjevernih i sjeverozapadnih krajeva, a Pazin je postao uzorom i ishodišnjim mjestom širenja takvoga tipa svetišta u Istri i na Kvarneru tijekom 15. i 16. st. (G. Krizman)

Posljedice čitaoničkoga pokreta na prostoru Pokrajine Istre s Kvarnerskim otocima (I. DIO)

Iako su i ranije postojale inicijative izdavanja edicije slične ili istovjetne kalendaru, prvi uspjeliji pokušaj da se istarsko-kvarnerskim Hrvatima ponudi pristupačna svjetovna periodika na materinskom jeziku, stjecajem nesretnih okolnosti koje su pratile razvoj hrvatskoga pokreta navedena prostora u njegovim početcima, pada tek potkraj 60-ih g. XIX. stoljeća.

Kalendar Istran i list Naša sloga

Jedan je od svakako najznačajnijih rezultata čitaoničkoga pokreta istarsko-kvarnerskoga prostora bila pojava prvoga hrvatskog glasila navedenoga prostora – kalendaru Istran za 1869. i 1870., kao i lista Naša sloga, koja je u Trstu započela izlaziti 1870. godine. Inicijator je obaju nakladničkih poduhvata, porečko-pulski biskup Juraj Dobrila, potkraj 60-ih godina pokrenuo još jedan način borbe za stvaranje čak i političkoga pokreta, pa je svojim crkvenim autoritetom ordinarija predvodio nacionalni pokret u južnoslavenskome duhu Josipa Jurja Strossmayera i Franje Račkoga, temeljenome na ilirskim tradicijama hrvatskoga narodnog preporoda u Banskoj Hrvatskoj u prvoj polovici XIX. stoljeća. Tome je pokretu Hrvata Pokrajine Istre s Kvarnerskim otocima do 1870. godine, međutim, manjkalo publikacija na jeziku apsolutne većine puka, na hrvatskome. To su, dakako, osjećali malobrojni predstavnici tamošnje pismene mlade hrvatske građanske klase, koja je tada tek bila u fazi nastajanja. Iako su i ranije postojale inicijative izdavanja edicije slične ili istovjetne kalendaru, prvi uspjeliji pokušaj da se istarsko-kvarnerskim Hrvatima ponudi pristupačna svjetovna periodika na materinskom jeziku, stjecajem nesretnih okolnosti koje su pratile razvoj hrvatskoga pokreta navedena prostora u njegovim početcima, pada tek potkraj 60-ih g. XIX. stoljeća. Te je godine upravo kastavski svećenik, Slovenac Franjo Ravnik, uz materijalnu pomoć biskupa Dobrile i tršćansko-koparskoga biskupa Bartolomeja Legata, nadležnoga i za kastavsku župu, 20. studenoga 1868. g. tiskao Istran, Narodni koledar za 1869. godinu. Zatim

je pripremio i drugo godište, ono za 1870. godinu. Osim Ravnika, autori su članaka bili – u prvom svećiću – sâm Juraj Dobrila, zatim, Petar Studenac i Medo Pucić. U drugoj su knjižici autori priloga Matko Laginja, Vjekoslav Spinčić, Vinko Zamlić i Ivan Lučić. Kada je Ravnik u drugoj polovici 1870. g. Dobrili uputio zamolbu da odobri pomoć za izdavanje kalendara za narednu godinu, Dobrila je to odbio. Bez materijalnih sredstava, Ravnikov pokušaj bio je osuđen na propast. Daljnje akcije biskupa Dobrile pokazat će da su dva tiskana godišta Istrana bila tek sondiranje terena za sveobuhvatniju nakladničku akciju, ali i za utvrđivanje koliko je na istarsko-kvarnerskom prostoru prisutno pojedinaca koji bi se bili spremni uključiti u eventualno sastavljanje novinskih priloga. Dobriličin cilj bio je pokretanje stalne periodike na hrvatskome jeziku. I upravo je F. Ravniku, koji se dokazao pri tiskanju Istrana, ponudio da bude urednik budućega hrvatskog lista. No, Ravnik se na ponudu najprije oglušio, a potom ju je odbio, nudeći da će pripomoći oko izvršavanja ostalih tiskarskih poslova. Urednik edicije postao je Anton Karabaić, inače svećenik Krčke biskupije, koji je tada službovao u Trstu. Pomoćnik urednika postao je i Mate Bastian s Kastavštine. Novopokrenuta novinska edicija Pokrajine Istre s Kvarnerskim otocima pod naslovom Naša sloga, u podnaslovu je okarakteriziran kao poučni, gospodarski i politički list, čime se pojašnjava programska orijentacija novina. Geslo lista Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari svjedoči o visokoj važnosti složnoga unutarhrvatskoga, ali i slavenskog, u ovome slučaju hrvatsko-slovenskoga nastupa u samoj Istri, protiv zajedničkih neprijatelja. Realizatori Dobriline zamisli bili su spomenuti A. Karabaić i M. Bastian, kao i Mate Ujčić te Tomo Padavić. Prvi broj lista tiskan je 1. lipnja 1870. g. kao dvotjednik na četiri stranice manjega formata. Do 1899. g. Naša sloga tiskana je u Trstu u više tiskara. Nakon Karabaića, odgovornim su urednicima bili Andrija Novak, Lovro Testen, Karlo Kiršjak i Matko Mandić. Prva trojica bila su formalnopopravno odgovorni urednici te su zabilježeni kao poznati preporoditelji; no, Matko Mandić

sasvim je drugi «slučaj» – on je od 1883. do kraja izlaženja 1915. g. odgovorni i stvarni urednik lista te je veoma aktivan i u hrvatskome i slovenskom pokretu zasebno, kao i u njihovu zajedničkom djelovanju. Od 1880. list je tiskan na velikom formatu, do 1884. izlazio je kao dvotjednik, a od 1884. do 1900. g. kao tjednik. Dakako, list je bio prisutan i u čitaonicama i tek je njegovom pojavom započeo rad na konačnom organiziranju Hrvata u pozornosti vrijednu političku snagu; misli i ideje brže su širene, pa su se i rezultati brže i lakše javljali. Svakako, pojava prvoga novinskog glasila iz temelja je promijenila život niza generacija Hrvata u Pokrajini Istri s Kvarnerskim otocima, ali i Talijana. Tek s njegovom pojavom započinje višedesetljetno plodonosno razdoblje, u kojem se odvijao narodni preporod istarsko-kvarnerskoga prostora, pa tako i niza čitaonica. (*nastavlja se*)

HODOČASNICI

**Župljeni Župe Krista Spasitelja
iz Pule (Veli Vrh), ove jeseni,
20. listopada, hodočastili su u
nekoliko mjesta Lijepa Naše**

PULA Najprije smo posjetili Gospino svetište u Kloštar Ivaniću gdje su nam oci franjevci prije sv. mise tumačili Božje milosrđe i bili na raspolaganju za sv. isповijedi dok smo slavili sv. misu u njihovoj prekrasnoj crkvi. Obližnja crkva, 100 metara udaljena, pripada samostanu sestara karmeličanki koje smo posjetili i uručili im naše darove, a one su hodočasniciima tumačile smisao zatvorenoga tipa redovništva, klaguzre, i odgovarale na brojna pitanja naših putnika sve dok ih pobožni župnik nije prekinuo i usmjerio put autobusa jer trebalo je još putovati. Iduće je odredište bila crkva sv. Petra u Ivanić Gradu i odmor uz bučijadu pored crkve. Zadnji je cilj bio Križni put na brdu u Mariji Bistrici u predivnom ambijentu jeseni, mira, tišine i molitve, nakon čega smo se svi spustili u Baziliku i izmolili posvetu pred oltarom Srca Isusova. (don Joško Listeš)

Iz Katekizma Katoličke Crkve

BOG PRILAZI ČOVJEKU – SAVEZ S NOOM

56 Budući da je jedinstvo ljudskoga roda narušeno grijehom, Bog nastoji, prije svega, spasiti čovječanstvo spašavajući sve pojedine njegove dijelove. Savez s Noom poslije općega potopa izriče osnovno načelo božanskoga nauma spasenja prema „narodima“, to znači ljudima ujedinjenima po skupovima, „svaki s vlastitim jezikom – prema svojim plemenima i narodima“. (*Post 10,5*)

401 Nakon prvoga grijeha, prava „provala“ grijeha preplavljuje svijet: Kajinovo bratobojstvo nad Abelom, opća pokvarenost kao posljedica grijeha; isto tako u Izraelovoj povijesti grijeh se često očituje posebno kao nevjernost Bogu Saveza i kao prijestup Mojsijeva Zakona. I nakon Kristova Otkupljenja među kršćanima se grijeh očituje na mnogo načina. Pismo i crkvena predaja neprestano podsjećaju na prisutnost i općenitost grijeha u čovjekovoj povijesti: *To što doznajemo po božanskoj objavi slaže se i sa samim iskustvom. Ako, naime, čovjek pogleda u svoje srce, nalazi da je sklon zlu i uronjen u tolike jade koji ne mogu potjecati od njegovog dobrog Stvoritelja. Ne hoteći često priznati Boga, kao svoje počelo, čovjek je poremetio i dužno usmjerenje prema svom posljednjem cilju i ujedno sav sklad sa samim sobom, s drugim ljudima i svim stvorenjima.* (*Gaudium et spes*)

1219 U Noinoj korabliji, „u kojoj nekolicina, tj. osam duša, bi spašena vodom“ (*1 Pt 3,20*), Crkva je vidjela prasliku spasenja po krštenju: *Bože, ti si općim potopom označio novo rođenje, kad je ista voda potopila grešne i spasila pravedne* (*blagoslov krsne vode*).

57 Taj u isti mah kozmički, socijalni i religiozni red mnoštva naroda, koji je božanska Providnost povjerila na čuvanje anđelima, ide za tim da ograniči oholost paloga čovječanstva, koje bi, jednodušno u opačini, htjelo samo stvoriti vlastito jedinstvo na način kule babilonske. Ali poradi grijeha tom su privremenom naumu spasenja mnogobroštvo i idolopoklonstvo naroda i njegova vođe stalna prijetnja da skrene u poganske stranputice.

58 Savez s Noom ostaje na snazi sve dok traje vrijeme naroda, do proglaša Evanđelja u cijelom svijetu. Biblija poštuje neke velike likove „naroda“, kao što su „Abel pravedni“, kralj-svećenik Melkisedek, pralik Kristov, pravednici „Noa, Danijel i Job“ (*Ez 14,14*). Tako Sveti pismo pokazuje do kojih visina svetosti mogu doprijeti oni, koji prema Noinu Savezu žive očekujući da Krist „sve raspršene sinove Božje skupi u jedno“. (*Iv 11,52*)

674 Dolazak slavnoga Mesije ovisi u svakom času povijesti o tome da bude priznat od „cijelog Izraela“ (*Rim 11,26; Mt 23,39*), čiji je „jedan dio otvrdnuo“ (*Rim 11,59*) nevjerom prema Isusu. Sveti Petar rekao je to jeruzalemškim Židovima nakon Pedesetnice: „Pokajte se dakle i obratite da se izbrišu grijesi vaši pa od Gospodina dođu vremena rasshlade te on pošalje vama unaprijed namijenjenog Pomazanika, Isusa. Njega treba da nebo pridrži do vremena uspostave svega što obeća Bog na usta svetih proroka svojih odvijeka“. (*Dj 3, 19-21*) A sveti mu Pavao odgovara: „Ako je njihovo odbacivanje izmirenje svijeta, što li će biti njihovo prihvaćanje ako ne oživljenje od mrtvih?“ (*Rim 11,15*) Ulazak „punog broja“ Židova (*Rim 11,12*) u mesijansko spasenje, nakon „punine pogana“, dat će narodu Božjemu da „ostvari puninu Kristovu“ (*Ef 4,13*) u kojoj će „Bog biti sve u svemu“. (*1 Kor 15,28*)

2569 Ponajprije molitva živi od samih stvarnosti stvaranja. Devet prvih poglavlja Knjige Postanka opisuju taj odnos s Bogom kao žrtvu prvina iz stada što je prinosi Abel kao zazivanje Božjega imena po Enohu, kao „hod s Bogom“. (*Post 5,24*) Žrtva Noina „ugodna“ je Bogu koji je blagoslivlja i po njoj blagoslivlja sve stvorene jer je Noi srce pravedno i neporočno: on također „hodi s Bogom“. (*Post 6,9*) To je svojstvo molitve živo u mnoštvu pravednika svih religija.

U svom neprolaznom savezu sa svim živim bićima Bog uvijek poziva čovjeka da mu se moli. No, s molitva se u Starom zavjetu objavljuje posebno počevši od praoca našeg Abrahama. (*Pripremio BiB*)

MAJKA BOŽJA OD ZDRAVLJA U HRELJIĆIMA

HRELJIĆI Dana 14. listopada proslavili smo našu Nebesku Majku od Zdravlja u Hreljićima. Dan je bio sunčan i naklonjen hodočasnicima koji su u velikom broju došli pa se dalo primijetiti kako Božji narod doživljava ovo slavlje kao nešto važno za svoj vjerski život. Vjernici shvaćaju kako nije dovoljno slaviti našu Majku Mariju samo vanjskim znakovima pa su se župljanii pripremali tijekom devet dana molitvom Krunice, s nakanom da sve koji dođu na ovo svečano slavlje Gospa od Zdravlja obdari svojim milostima. Svečano euharistijsko slavlje predvodio je vlč. Bernard Jurjević, župnik u Barbanu, Svetom Mateju i Svetom Ivanu nad Rašom. Njegove su riječi potaknule prisutne da se raduju jer u našoj svakidašnjoj borbi za život nismo sami. Bog je providio za nas dajući nam Mariju kao Majku koja je najbolje znala što znači živjeti u Božjoj volji, osobito u trenutcima kada postane teško i ljudski neprihvatljivo jer čini da izlazimo iz svojih želja i planova. Krećući od Evandelja dana, o mladom bogatašu, predvoditelj slavlja osvrnuo se u homiliji na činjenicu da svi mi možemo sebe prevariti misleći da imamo ispravne stavove, ali nesvesno živimo bez Boga i to se vidi

kada ostanemo sami i tužni sa svojim problemima. Majka Božja tu je da nas opet vrati Bogu, vraća nas svome Sinu koji je pravo Zdravje za čovjeka današnjega vremena. Prisutnost mnogo-brojnih vjernika bila je znak ne samo odanosti i pobožnosti prema Nebeskoj Majci nego i znak kako smo svi ranjeni

u borbi za život. Uz nas je uvijek Majka koja nas ozdravlja, koja nas tješi, koja nas prati, koja nas drži za ruku na putu prema Isusu koji nas spašava. Večernju svetu misu predvodio je vlč. Jure Purkić, župnik u Marčani, a slavlja su animirali zborovi župe Barban i Župe sv. Antuna iz Pule. (vlč. Geremia Massa)

„Svijet treba nove martine“

Danas, u 21. stoljeću, svijet treba nove martine, nove svjedoči poput sv. Martina, koji će u današnjem vremenu, koje je jednako izazovno kao i IV. stoljeće kada je on živio, posvjedočiti za Krista svojim životom, u svojoj svakidašnjici, rekao je mons. Ivan Hren predvodeći misno slavlje o svetkovini sv. Martina biskupa kojega vrsarska župa i grad Vrsar časte kao svoga nebeskog zaštitnika.

VRSAR U nedjelju, 11. studenoga, Općina Vrsar i tamošnja župa svećano su proslavili svetkovinu svoga nebeskog zaštitnika sv. Martina biskupa. Središnje svećano misno slavlje predvodio je mons. Ivan Hren, kanonik Prvostolnoga kaptola zagrebačkog, uz concelebraciju o. Drage Marića, karmelićanina, te župnika domaćina, vlač. mr. Lina Zohila. Misi su, uz mnoštvo vjernika iz župa Porečkoga dekanata, nazočili predsjednik Općinskoga vijeća Franko Matukina i ravnateljica Osnove škole Debora Cukola Zeneral. Na početku, uz prigodne pozdrave okupljenima, župnik domaćin istaknuo je mnogostruku osobnu povezanost gosta propovjednika s likom sv. Martina biskupa.

Crkva je pozvana svjedočiti za Krista

Mons. Hren homiliju je prozeo osobnim doživljajem dolaska u Vrsar gdje se, re-

kao je, osjeća uvijek dobrodošao. Istaknuo je kako su prethodne generacije uzele toga Božjeg ugodnika za svoga nebeskog zaštitnika upravo zbog poruke koju donosi. Što taj svetački lik danas govori nama, meni, ovome gradu? zapitao se propovjednik. „Koju poruku ja vama nosim, danas, slaveći njegov blagdan?“ Sveti Martin nikada nije razmišljao da se onime što govori treba drugima svijestiti, on se u avanturu života upustio zbog te jedne jedine vijesti, radi donošenja ljudima Radosne vijesti, poruke Križa, Isusove poruke „ja sam Put, Istina i Život“. Njega je silina te poruke toliko privukla da je odustao od perspektivne vojne karijere. Mi smo kao kršćani dužni biti svjedoci upravo u svojim obiteljima, u svojoj svakidašnjici. Prethodne generacije izabrale sv. Martina za nebeskoga zaštitnika upravo zbog snažne poruke koju donosi, da je u križu sažeta sva ljubav svijeta. Sveti Martin živio je u turbulentnim vremenima, u IV. stoljeću, u neposredno dobivenoj slobodi kulta za kršćane, Milanskim ediktom 313. godine. Bilo je to vrijeme kada kršćani izlaze iz katakombi koje su natopljene krvlju ranokršćanskih mučenika. Novostećena sloboda unosi novosti u život kršćana, no, ne sve pozitivne. Crkva je pozvana svjedočiti za Krista, a to ne čini kada bira fotelje. Crkva najvjerodstojnije svjedoči kada je progonjena, istaknuo je mons. Hren. Sveti Martin u životu se prepustio Božjem planu, a koliko mi u svojim životnim projektima računamo s

Bogom? zapitao se propovjednik. Dok smo mladi, ne treba nam, također ni kad smo u naponu snage, tek ga se povremeno sjetimo kada ga treba kriviti za neke životne nesreće. No, kako se vratiti u Očev zagrljaj ako ga se cijeli život klonimo, ako zaboravimo da on kuca na vrata našega srca? Nikoga se ne pita kada se i gdje želi roditi ni kada će otici s ovoga svijeta. Vrijeme između toga prigoda je da ostavimo trag; hoće li to biti trag pepela ili će to biti trag ljubavi prema bližnjima, ovisi o nama. „Ljubi i čini što hoćeš“, citirao je propovjednik sv. Augustina, ali ne onom ljudskom ljubavlju, već ljubavlju koja izgara, koja je spremna za drugoga dati i život. Potrebno je to shvatiti, rekao je propovjednik, to si svatko od nas treba posvjestiti, žitelji ovoga grada koji štuje sv. Martina, kao i cijela Crkva, kako bismo susret „oči u oči s Gospodinom“ dočekali spremni, zaključio je propovjednik. Po završetku misnog slavlja, nakon prigodnih zahvala župnika Zohila, vrsarski Ženski zbor „Mendule“, pod vodstvom Tome Njegovana, održao je kraći koncert predstavivši se, između ostalog, skladbu „Gloria“, „Ave Maria“, „Kao košuta“ i „You rise me up“. Župa se na proslavu patrona pripremala trodnevnicom od 8. do 10. studenoga. Prvu je večer predvodio preč. Milan Zgrabić, porečki dekan i župnik. Drugu večer predvodio je o. Drago Marić, a treću večer mons. Ivan Hren. (Tiskovni ured PPB, G. K.)

PUTEVIMA BL. MIROSLAVA BULEŠIĆA

50 zupljana župe Veli Vrh u Puli hodočastilo je 17.11.ove godine u mjesta povezana s našim blaženikom Miroslavom Bulešićem. U crkvi sv. Franje u Juršićima, gdje je kršten bl.Miroslav, dočekao nas je župnik don Darko i ispričao zanimljivu povijest crkve i roverije. Nakon toga uputili smo se do sela Čabrunići gdje se nalazi blaženikova rodna kuća a onda do župne crkve u Svetvinčentu u kojoj smo slavili misu na čest blaženog Miroslava. Ljubaznošću župnika primili smo i blagoslov s relikvijama don Mira. Put smo nastavili prema Lanišću gdje nas je dočekao župnik don Josip. Iako je tamo na službi tek dva mjeseca vrlo lijepo nam je opisao dogadjaj "krvave krizme" iz 1947.god. U crkvi smo imali kratko klanjanje nakon čega smo svi izmolili posvetnu molitvu pred oltarom Presv.Srca Isusova na kojem je blaženik slavio svoju posljednju misu. Župnik nam je pokazao i župni stan u Lanišću a zanimljivo razgledevanje ne bi nikad završilo da nas bura nije okrenula put busa. Zadnja postaja je bila župna crkva u Kanfanaru gdje nas je strpljivo čekao don Joel.Uz lijepo tumačenje povijesti župe i vremena župnikovanja don Mira u Kanfanaru, saznali smo nešto i o Dvigradu te slici Torinskog platna u crkvi. Hodočašće smo zaključili zajedničkom posvetnom molitvom "Memorare" pred Gospinim kipom. (Don Josko Listeš)

U vase Juradi puli enega hmeta

*Na brigu na vrhu, aria čista
Bela višta na naša Istra.
Kampane kampanaju, judi se zbiraju,
Maša i molitva se poštivaju.
Kantaduri zlatnim glasom kantaju
Pluvanu za delat predika kuraj daju.
Crekva Blažene Djevice Marije vajk
lipo regulana
Župa Vrh ud seh kraji nominana.
Vrhuvšćina na placu užanca drži
Da se ne zataru stari običaji
Kumpanija je sen medežija,
a lipa beseda sakemu vela potreba.
Paeze veja vižitat nidar se neće štufat
Samo bel ricordo će ti ustati
Brišćići, dolčići, zorana brazdica,
široka nam je okolica
Frmaj se, uzeri se, zafumaj i zapuštaj
Kakova lipota je ta kraj, naš mali
zavičaj
U vase Juradi puli enega hmeta
Pred vratim stoji majčica sveta
Fameji Milana i Dorijane obogatila
im se srca*

*Zahvaljuju Bogu i vesele se njihova dica
Pred kuću rasteju tri ulike
Tri ulike kao tri slike
Pusijana zelena travica, cvateju ružice
A u duši supeju supelice
Dorijana joj piva canzone Ave Marija, Ave Marija
Ponosan nek saki bude ki je zove mati Marija
Vera, amor, preghiera
Od dragoga Boga regalo se špera
Ali ne morremo vam špjegati koliko smo fortunati
Nebesku Kraljicu u našem domu imati
Pred letom dan, ostiary nam se je jedan lipi san
Kraljica mira je prišla h nan
Kada u jutro okno otpren
Majčicu Mariju pozdravin srcen sven
U vrtu na enoj groti stoji
Kruniku u ruki drži
Ona za svih moli i svih štima
Hvala ti za sve Svete Bogorodice
Naši zeti su pensali i študijali
Kako bi majčicu kuntentali
Kamik po kamik slagali i fontanu joj uzidali
a da ima svitlo i po noći, letriku su takali
Male škrilice, male stazice
Za Mariji molit molitvice
Seću domaćini i furešti
Pozdravljuju je i litrataju turisti po cesti
Naš vrt si okrunila, želja nam se ispunila
Srca nam obogatila, blagoslovom vajk nas pratila
Cestom mira i ljubavi nas vodi
Prijateljstvo i dobrota nek po cilen svitu hodi
Od sakega zla brani nas
U sakoj nevolji tješi nas
Majko Božja moli za nas i za cilu vas*

Dorijana Gregorović

Predstavljena knjiga „Sveta Nedelja Labinska“

**U nedjelju, 28. listopada
2018. u Svetoj Nedelji
Labinskoj, u župnoj crkvi
Presvetoga Trojstva, održano
je predstavljanje monografije
„Sveta Nedelja Labinska“, koju
je svom rodnom kraju, tom
omanjem mjestu u Labinskom
dekanatu, posvetio kancelar
Porečke i Pulske biskupije
preč. Sergije Jelenić.**

Knjiga na 150 stranica, profinjena papira u boji, u elegantnu tvrdu uvezu, u 23 poglavlja donosi sadržajan pregled povijesti i sadašnjosti mjesta, s posebnim naglaskom na povijest župe, crkve, zvonika, ali i na život te nevelike, no veoma aktivne župe, kao i lokalne zajednice općenito. O knjizi su, uz autora, govorili: književnik Daniel Načinović, tehnički urednik David Ivić i mjesni župnik Mirko Vukšić. Predstavljanje je stihovima upotpunila pjesnikinja Rina Miletić, a glazbom Župni zbor Svetе Nedelje Labinske i kantautor Bruno Krajcar. Program je vodila Alis Šaina. Tu svečanost knjige, kako je prigodno definirana tijekom predstavljanja, otvorio je župni zbor, pod ravnjanjem dirigentice Nerine Ševrlica Bolfan, pjesmom „Presvetom Trojstvu“ koju je napisao Daniel Načinović. Uvodnu riječ pozdrava izrekao je mjesni župnik vlč. Mirko Vukšić, a potom se okupljenima obratio načelnik Općine Sveta Nedelja Labinska Gianvlado Klarić koji je posebno istaknuo radost što je ta općina dobila jedno tako vrijedno izdanje.

Daniel Načinović, autor predgovora

Književnik Daniel Načinović, autor predgovora, pred publikom je detaljno prolistao knjigu te u svojoj osebujnoj izričajnoj maniri prokomentirao sve njezine dijelove i aspekte, istaknuvši kako je stil pisanja preč. Jelenića koncitan i jezgrovit, tekst nikada prezasićen, a raspored sadržaja u knjizi ugodno odmijeren. Načinović je ukratko predstavio autorov

curriculum vitae, prisjetivši se pritom dugogodišnje suradnje i prijateljevanja, koje je započelo u nekim davno minulim vremenima, u sedamdesetima, kada je on svoje prve tekstove objavljivao u časopisu „Labinski horizonti“, čiji je urednik bio preč. Jelenić. Pojasnio je kako se taj časopis tiskao na ciklostilu, starinskom tiskarskom stroju za umnožavanje tekstova. Pročitao je ulomak iz autorove uvodne riječi u kojem govori o ljubavi i nostalgiji za rodnim krajem, „I sve što je čovjek stariji, čini se da je ta čežnja za rodnim krajem sve jača. Misli i nesvesno tako često odlutuju tamo gdje je za čovjeka sve počelo i bilo je dobro...“ Načinović je potom predstavio kolofon knjige: nakladnici su „Josip Turčinović“ d.o.o. iz Pazina i Općina Sveta Nedelja, stručna suradnica na knjizi bila je Branka Poropat, lekturu je odradio Načinović, a knjigu je grafički uredio David Ivić. Crtež trga Svetе Nedelje koji se nalazi u knjizi rad je Gordane Šumberac, a fotografije potječu iz arhiva brojnih institucija te iz privatnih zbirki. Načinović je posebno pohvalio fotografije, osobito istaknuvši lijepu vedute slikane iz zraka. Pjesnikinja Rina Miletić pročitala je svoju pjesmu „Sveta Nedelja, fala“ koja se nalazi i u knjizi, a zbor ju je potom otpjevao. Pjesmu je uglazbio Daniel Načinović.

Tehnički urednik David Ivić rekao je kako je suradnja s preč. Jelenićem uvijek ugodna i plodona-sna te se prisjetio nekih posebnosti i zanimljivosti iz rada na realizaci-ji ovoga projekta. Daljnji glazbeni trenutak ispunio je kantautor Bruno Krajcar koji je otpjevao „Pjesmu majci“ i „Blagoslov“, otkrivši kako je njegova majka rođena u Svetoj Nedelji.

Autor o knjizi

Tijekom godina i stoljeća mnogo je toga povezano s ovom crkvom i ljudima koji su s njom i uz nju živjeli. I danas se zbiva povijest i ove crkve i ovih ljudi. Tako će, vjerujem, biti i sutra i tijekom svih budućih vremena, istaknuo je autor u obraćanju

mještanima i gostima koji su posve ispunili župnu crkvu. Čovjek se veže uz drage osobe koje su obilježile njegov život, nastavio je preč. Jelenić. Tu su u prvom redu njegovi roditelji, braća, sestre, prijatelji, znanci. Čovjeku priraste srcu i mjesto u kojem je rođen, kao i njegovi ljudi i krajolici, jer sve zajedno stvara divno ozračje koje čovjek nosi godinama u svom srcu i uvijek se tamo rado vraća, tamo ga uvijek nešto vuče. To je rodni kraj, to su ljudi koje se voli, koje bi se htjelo ponovno susresti, biti s njima. Autor je potom pojasnio i glavnu motivaciju nastanka ove knjige: pokušaj je to da se još više i dragi ljudi i drago mjesto zadrže u sjećanju, da i oni koji će doći poslije nas na ovim prostorima lakše pronađu svoje korijene, svoje mjesto i svoj zadatak za budućnost. Od iskusnih starijih i plemenitih ljudi i od prošlih događaja može se mnogo toga naučiti. Budućnost može biti mnogo bolja, ali i sadašnjost, ako dopustimo da nas pouče i prošlost i dobri ljudi, rekao je preč. Jelenić. Knjiga Sveta Nedelja Labinska upravo je u tom duhu i napisana, nastavio je autor. Donosi mnogo podataka, zanimljivosti, ali ne sve – jer Sveta Nedelja Labinska živi i danas, kao i njezini ljudi koji povijest pišu, a zabilježiti će je netko drugi. Ova je knjiga plod dugogodišnjega istraživanja, čitanja dostupnih dokumenata, savjetovanja, razgovora s mnogim ljudima i plod vlastitoga iskustva, naglasio je. Autor je svoje obraćanje zaključio prigodnim zahvalama: hvala Porečkoj i Pulskoj biskupiji, župi Sveta Nedelja Labinska i župniku vlč. Mirku Vukšiću, kao i svim prijašnjim župnicima i upraviteljima župe, Općini Sveta Nedelja i gospodinu Gianvladu Klariću, na-

čelniku, Turističkoj zajednici Sveta Nedelja, „Josipu Turčinoviću“ iz Pazina i direktorici Nadi Lakoseljac, „Bracomu“ i gospodinu Štefu Braji iz Šumbera, gospodinu Silvanu Vlačiću iz Labina, „Ivicdesignu“ i gospodinu Davidu Iviću iz Gologorice, Danielu Načinoviću iz Pule, Rini Miletić iz Vineža, Branki Poropat iz Poreča, Gordani Šumberac iz Šumbera, Marijanu Milevoju, Saši Pavšiću, Leu Knapiću, Mateu Gobu, Gianfrancu Abramiju, Rajku Boričiću, Josipu Iviću, Gordani Krizman, Daliboru Mikuljanu, Brunu Krajcaru, Alis Šaina i Župnom zboru Sveta Nedelja Labinska. Hvala i Tebi, dragi čitatelju, prijatelju, kome pružamo ove stranice o Svetoj Nedelji Labinskoj s ljubavlju, rekao je na kraju preč. Jelenić. Ta prva monografija o tome mjestu uručena je na dar svim obiteljima koje ondje žive.

O knjizi

Monografijom „Sveta Nedelja Labinska“ preč. Sergije Jelenić dodaje još jednu kariku u kolajni svojih književnih ostvarenja. Naime, osim niza naslova duhovne proze, zbirki promišljanja i kraćih meditativnih tekstova koji započinje 1974. godine knjigom „Dva trenutka“, početkom osamdesetih godina uspješno je započeo slijed monografija, podarivši gotovo svakome mjestu ili župi gdje je bio na službi knjigu u kojoj objedinjuje prikaz povijesti i sadašnjosti lokalne sredine, s posebnim naglaskom na sakralne aspekte. Predgovor ove monografije, pod naslovom „Na rubu jedne nove knjige“, potpisuje doajan književnosti na ovim prostorima, Daniel Načinović. Nakon povijesnoga prikaza i općenitih podataka o Općini Sveta Nedelja Labinska, autor posebnu pozornost posve-

ćuje povijesti Župe Presvetog Trojstva. Iako stranice ove monografije donose podatke o brojnim značajnim povijesnim ličnostima koje su obilježile život u tome mjestu, jedno je poglavje posvećeno ljudima koje nije zabilježila službena povijest, ali su svojim djelovanjem ostali urezani u sjećanje mnogih generacija. Knjiga o bilo kojem mjestu na Labinštini bila bi nezamisliva bez poglavљa o rudnicima, „kovama“, koji su oko stoljeće i pol zapošljavali značajanpostotak žitelja toga kraja. Središnja su poglavљa posvećena povijesti i sakralnoj baštini župne crkve, s posebno detaljno evidentiranim liturgijskim inventarom, posuđem i paramentima, gdje se ističu dvije posebno lijepе „monstrance“, pokaznice, te misnice, pluvijali i jedna štola. U tamošnjoj se župnoj crkvi čuva više relikvijara i relikvija, a od 1943. i relikvija Svetoga Križa, ističe preč. Jelenić. Dio sakralne tematike završava pregledom kapelica prisutnih na području Svetе Nedelje Labinske. Autor nadalje donosi najznačajnije podatke o povijesti obrazovanja u tome kraju, s prikazom vrtića i osnovne škole. Osrvnuo se i na umjetnost iznoseći kratak prikaz kiparskih simpozija koji se održavaju u naselju Dubrova, a zapisaо je i zanimljiv podatak da je nakon Drugoga svjetskog rata u dvorcu obitelji Furlani, smještenom na rubu naselja, oko dva desetljeća djelovala bolnica za plućne bolesti. Nakon prikaza osnovnih podataka o starom i novom groblju, autor ističe život župe, pastoralne aktivnosti te brojne inicijative koje u toj nevelikoj sredini daju jasan obol postojanju žive Crkve. Knjiga završava popisom biskupa, župnika i upravitelja župe te pjesmama „Presvetom Trojstvu“, Daniela Načinovića, i „Sveta Nedelja, fala“, Rine Miletić. Monografija na svoje 152 stranice, u svim poglavljima, donosi izvanredne fotografije, među kojima se posebno ističu panoramski kadrovi fotografirani dronom.

Počast svome rodnome kraju

Preč. Sergije Jelenić, nakon obnašanja službe župnika u više istarskih župa, sada je kancelar Porečke i Pulsko biskupije. Rođen je u Svetoj Nedelji Labinskoj 1950. godine. Autorova biografija na kraju knjige više donosi o njegovim brojnim službama i objavljenim izdanjima. Ovom je monografijom odao počast svome rodnome kraju, svojim korijenima, predcima i sumještanicima, ljudima i mjestima koji su u prvom dijelu njegova života utjecali na oblikovanje njegove ličnosti, njegovih stavova i životnih odabira. Ovo je njegov svojevrstans „hommage“ rodnome kraju, nastojanje da se događaji, ljudi i mesta kakva su nekad bila, otrognu od zaborava, kako bi možda, kako ističe i sam autor, gdjekad, sadašnji i budući naraštaji, zahvaljujući poznavanju svoje prošlosti, mogli ispisati neku, ipak, bolju budućnost. (G. Krizman)

